

Hilkka Suomalainen

PETUKAN TANSSIT

Tanssikulttuuri Petäjäskosken Nuorisoseuralla

PETUKAN TANSSIT

Tanssikulttuuri Petäjäskosken Nuorisoseuralla

Hilkka Suomalainen
Opinnäytetyö
Syksy 2015
Tanssinopettajan koulutusohjelma
Oulun ammattikorkeakoulu

TIIVISTELMÄ

Oulun ammattikorkeakoulu
Tanssinopettajan koulutusohjelma, Paritanssin suuntautumisvaihtoehto

Tekijä: Hilka Suomalainen

Opinnäytetyön nimi: Petukan tanssit – Tanssikulttuuri Petäjäskosken Nuorisoseuralla

Työn ohjaaja: Anni Heikkinen

Työn valmistumislukukausi- ja vuosi: Syksy 2015

Sivumäärä: 48 + 2

Tutkin Petäjäskosken Nuorisoseura ry:n tanssitoimintaa ajalta 1960-1999. Tutkimus on etnografinen tutkimus ja sen tavoitteena on koota tietoa seuran tanssitoiminnasta ja -kulttuurista lähinnä tanssien järjestäjän näkökulmasta. Tarkoitus on selvittää, millaista tanssitoimintaa Petukassa oli ja millaista se oli verrattuna Suomen yleiseen tanssitilanteeseen.

Aluksi tutkimusaineistona oli seuran arkisto, avoimet haastattelut sekä oma, pitkäaikainen toimintani seuran hallinnossa ja tapahtumissa. Tutkimuksen edetessä käytin myös paikallislehti Pyhäjökiseudun arkistoa. Luokittelin seuran tanssitoiminnan kahdeksaan eri tyyppiin ja analysoin niitä. Tällaista tanssin tutkimusta on Suomessa tehty vähän, mutta vertailukohdiksi löytyivät Turun Uittamon ja Raision lavatansseista tehdyt pro gradu -tutkielmat. Lisäksi löytyi muutama kirja, joissa lava- ja seuratanssia käsiteltiin.

Petäjäskosken Nuorisoseuran tanssitoiminta noudatteli ajallisesti Suomen yleistä tanssitilannetta. 1960-luvun aktiivinen toiminta hiljeni 1970-luvun alussa. 1980-luvulla alkoi aktiivinen iltama- ja näytelmätoiminta niihin liittyvine tansseineen. Myös diskoja järjestettiin 1980-luvulla. Tanssitoiminta virisi uudelleen 1990-luvulla.

Muutama nuorten soittajien tanssiorkesteri on harjoitellut seuralla ja näin harjoituksissa mukana ollut kylän nuoriso tutustui tanssimusiikkiin oman mielimusiikkinsa rinnalla. Kylän nuoret aloittivat itse pienimuotoisen diskojen pidon seuralla ja toiminta laajeni siitä säännölliseksi diskotanssitoiminnaksi. Seura aloitti lähialueen tanssitoimijoiden kanssa tanssivuorojen järjestämisen, josta saatiin kustannussäästöjä.

Diskotoiminnalla nuoret osoittivat, että ovat aktiivisia toimijoita ja seura on antanut heille toimintaan hyvät puitteet. Tanssivuorojen järjestäminen oli uusi keino lisätä tanssien kannattavuutta ja Petukka nousi alueellaan merkittäväksi toimijaksi. Mielenkiintoista olisi jatkotutkimuksena poimia Pyhäjökiseutu-lehden arkistosta kaikki seuran tanssi-ilmoitukset. Myös vahasta kirjanpitoaineistosta löytyy tansseissa käyneiden määrät ja orkestereiden hinnat. Näin seuran tanssitoiminnasta saisi vielä kattavamman kuvan.

Asiasanat: lavatanssi, seuratanssi, nuorisoseura, tanssit, tanssikurssi, disko, konkarit

ABSTRACT

Oulu University of Applied Sciences
Degree program in dance teacher education, option of social dance

Author: Hilikka Suomalainen

Title of Bachelor's thesis: Dance event at Petukka, Dance culture at Petäjäsken Nuorisoseura

Supervisor: Anni Heikkinen

Term and year of completion: Autumn 2015

Number of pages: 48 + 2

This ethnographical thesis is about dance events of Petäjäsken Nuorisoseura during 1960 – 1999. The aim of this theses was to get information of these dance events and the dance culture there. Another aim was to compare the dance culture at Petukka with general dance culture in Finland.

As being interested in history and having been a member of the group producing dance events and other events at Petukka. This thesis is based on an archive of Petäjäsken Nuorisoseura including minutes, annual reports of the activities and clippings of newspapers. Also some qualitative interviews were made.

Eight different types of dance events were found to be analysed. There has not been many analyses of social dance in Finland but two master's thesis and some books were found in order to make a comparison.

The dance culture of Petukka was very much alike the dance culture in Finland. There were plenty of dance events during the 1960s and almost no during the 1970s. Their drama club started in the 1980 and yearly that they had 1 to 5 plays per year with dance events at the end of the play. Discos were arranged in the 1980s. They started to have plenty of dance events again since the 1990s.

The youth of Petäjäsken started discos and soon young people from other villages came also to discos. Petäjäsken Nuorisoseura asked other dance halls in near-by area to share dance evenings in order to draw paying customers to every dance event. This made Petukka an important dance event producer in its area.

It would be interesting to pick up all the advertisements of dance events at Petukka on local newspaper Pyhäjokiseutu. There you could also find out names of the orchestras and other details of dance events. In old book-keeping material you could find out the prices of the orchestras and the number of customers. These would give more detailed information on the dance events and the dance culture of Petäjäsken Nuorisoseura.

Keywords: social dance, ball, dance, disco

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	6
1.1	Mikä on Petukka?	6
1.2	Tutkimusongelma ja tutkimusaineisto	7
2	TUTKIMUKSEN TAUSTA JA AIHETTA KOSKEVA AIEMPI TUTKIMUS	9
2.1	Tutkimuksen tekemisen taustaa	9
2.2	Aiempi tietämykseni tutkittavasta asiasta	10
3	METODOLOGISET RATKAISUT	11
3.1	Tutkimustyyppin kuvaus	11
3.2	Tutkimuksen menetelmät ja aineisto	12
4	YLEISTÄ PETUKAN TANSSEISTA.....	15
5	TANSSITOIMINNAN ANALYYSIÄ.....	20
5.1	Torstaitanssit	20
5.2	Päivätanssit	22
5.3	Illama- ja näytelmätanssit.....	25
5.4	Orkesteritanssit	29
5.5	Levytanssit	35
5.6	Konkarit	36
5.7	Diskot	38
5.8	Tanssikurssit	41
6	POHDINTA	43
	LÄHTEET	45
	LIITTEET	49

1 JOHDANTO

Työni kohteena on Petäjäskosken Nuorisoseuran tanssitoiminta. Vanhat asiat ja jutut ovat aina kiinnostaneet minua. Siksi halusinkin tutkia, millaista tanssitoimintaa ja tanssikulttuuria Petäjäskosken Nuorisoseuralla on ollut. Yli sadan vuoden jakson tutkiminen tähän opinnäytetyöhöni olisi ollut niin suuri työ, että rajasin ajanjakson välille 1960–1999. Tuohon jaksoon ajoittuu Petukan aktiivinen tanssien järjestämisen aika.

Kiinnostavaa on myös ollut verrata Petukan tilannetta Suomen yleiseen tanssitilanteeseen tuon ajanjakson aikana. Vertailuaineistona olen käyttänyt pääasiassa kahta Turun yliopistossa tehtyä pro gradu -tutkielmaa Turun Uittamon ja Raision tanssilavoista. Paikallista vertailuaineistoa löytyi lähialueen nuorisoseurojen historiasta kertovasta kirjasta ”Rusetti-iltamia ja Pukkitappeluita” sekä jonkin verran myös maakunnallisesta ”Sata vuotta nuorisoseuratyötä Pohjois-Pohjanmaalla” kirjasta. Helena Saarikosken toimittamassa kirjassa ”Silloin tanssittiin tangoa – tanssikansan kertomaa 1900-luvulta” on muutamia tutkimalleni ajanjaksolle kohdistuvia muistelmia. Raaka-aineistona kyseisessä kirjassa on käytetty Museoviraston kansantaiteen toimiston Lavatanssitkyselyyn vuodelta 1991 lähetettyjä vastauksia. Käytin myös kirjoja ”Suomi soi 1”, ”Suomi soi 2”, päiväntanssien tutkimuksesta julkaistua kirjaa ”Päivätanssit”, Henna Mikkolan toimittamaa kirjaa ”Tanssilavan luona” sekä muutamaa muuta kirjaa.

1.1 Mikä on Petukka?

Petäjäskosken Nuorisoseura on pieni kyläseura Oulaisissa Pohjois-Pohjanmaalla. Se on lapsuuteni ja nuoruuteni harrastuspaikka. Nuorisoseura perustettiin jo vuonna 1911, ja itse pääsin mukaan toimintaan vuonna 1976, jolloin olin peruskoulun yläasteella. Vietimme kylän ja naapurikylälienenkin nuorten kanssa aikaamme seuran talolla (katso kuva 1) eli ”Petukassa” lähes joka ilta.

Meitä vanhemmat seuran toiminnassa pitkään mukana olleet kertoivat meille nuorille, miten muutama vuosi sitten seuralla oli pidetty hurjia levytansseja, jolloin talon seinät olivat pullistelleet väen paljoudesta. Tansseissa oli tapahtunut kaikenlaista. Yksissäkin torstaitansseissa oli vihantilaisilla ja oman kylän miehillä tullut suukopua keskenään. Aivan selvin päin eivät nämä torailijat silloin olleet. Tanssien jälkeen seuran ravintolassa kinastelu yltyi niin, että miehet hakkasivat toistensa päihin korillisen tyhjiä kaljapulloja. Vertahan siinä roiskui ja ravintolan lattia oli veressä. Seuraa-

vana päivänä olivat vanhoillislestadiolaiset tulossa seuralle pitämään viikonloppuseurojaan. Eihän se auttanut kuin ruveta lattian pesuun. Siihen aikaan ei seuralle tullut vettä eikä kaivoakaan ollut, joten lattia pestiin yöllä sitruunasoodalla, kertoi itse lattian pessyt henkilö. (Alakulju, Mäkelä & Mäkelä, haastattelu 7.8.2014.)

Kuva 1. Petäjäskosken Nuorisoseuran talo nykyisessä ulkoasussaan

1.2 Tutkimusongelma ja tutkimusaineisto

Aiheena on Petäjäskosken Nuorisoseuran tanssitoiminta. Tutkimuskysymyksiä ovat: millaista seuran tanssitoiminta on ollut, onko se ollut samanlaista kuin lähialueella tai Suomessa yleensä ja ovatko kansainväliset suuntaukset vaikuttaneet Petäjäskosken Nuorisoseuran tanssitoimintaan. Tutkimuksen tavoitteena on koota tietoa seuran tanssitoiminnasta ja -kulttuurista.

Petäjäskosken Nuorisoseura luovutti arkistonsa käyttööni, ja lisäksi haastattelin muutamaa toiminnassa mukana ollutta aktiivia. Myös alueen paikallislehti Pyhäjokiseutu kiinnostui opinnäyte-

työstäni ja julkaisee siitä koostetun lehtijutun. Sain lehden arkistosta käyttöni vanhoja tanssimainoksia ja muita lehtijuttuja.

2 TUTKIMUKSEN TAUSTA JA AIHETTA KOSKEVA AIEMPI TUTKIMUS

Suomessa ei ole tehty yhtään täysimittaista tutkimusta lavojen ja seurantalojen tansseista. Aiheita on sivuttu musiikin tutkimisen yhteydessä esimerkiksi Pekka Suutarin väitöskirjassa, jossa tanssit ovat olleet tutkimuskohteena musiikin esitysympäristöinä. (Saarikoski 2014, 305.) Materiaalia etsiessäni löysin Marjatta Tuohimaan vuonna 2013 tekemän pro gradu -tutkielman: ”Lavataanssikulttuuri historiakuvassa. Suurten ikäluokkien kulttuurisukupolven muistot Turun Uittamon lavatansseista 1960 – 2000” (Turun yliopisto). Myös Marianne Hirvosen ”Lavataanssit Raisiossa 1950-luvun alusta nykypäivään” on Turun yliopistossa tehty pro gradu -tutkielma vuodelta 2001. Lisäksi Aila Nieminen (vuonna 1993) ja Juha Laine (vuonna 2003) ovat tutkineet tanssilavakulttuuria. Kaikissa näissä tutkimuksissa on tutkittu tanssilavoja, jotka poikkeavat nuorisoseuroista muun muassa pääosin kesäaikaan painottuvan tanssien järjestämisen osalta. Tuohimaan tutkimus on muistitietoon perustuva haastattelututkimus, jossa muun muassa selvitetään, mitä lavatanssi on harrastajilleen merkinnyt (Tuohimaa 2013, 3).

Kerkko Hakulisen ja Pentti Yli-Jokipiin Tanssilavakirjassa asian käsittely keskittyy nimensä mukaisesti tanssilavoihin (2007). Heikki ja Pia Kahilan kirjassa ”Kun Suomi sanoi Saanko luvan” tanssien käsittely päättyy 1950-luvulle eli juuri ennen tutkimusjaksoni alkua (2006). Myös Helena Saarikosken toimittaman kirjan ”Silloin tanssittiin tangoa – tanssikansan kertomaa 1900-luvulta” aineisto kohdistuu pääosin tanssin harrastajiin ja ajallisesti suurelta osin ennen tutkimusajanjaksoani järjestettyihin tansseihin (2014). Elina Haavio-Mannila ja Raija Snicker puolestaan ovat tutkineet ravintolan päivätansseja ja julkaisseet tutkimuksistaan kirjan (1980). Henna Mikkolan toimittamassa kirjassa ”Tanssilavan luona – Huvielämää Jyväskylän Ainolassa” käsiteltiin Ainolan tanssilavan ja laajemminkin Jyväskylän huvielämää (2005).

2.1 Tutkimuksen tekemisen taustaa

Olen ollut aktiivisesti mukana Petäjäsken Nuorisoseuran toiminnassa vuodesta 1978 vuoteen 1997, joten minulla on paljon henkilökohtaista kokemusta seuran toiminnasta tuolta ajalta. Samaan aikaan sijoittuu oma tansseissa kulkemisen alkaminen ja aktiivinen tanssikausi. Tanssinopettajaksi opiskellessani meillä oli opintojakso, jossa tutustuimme tanssin historiaan ja kulttuuri-

historiaan. Kiinnostuin aiheesta, ja se jäi kytemään mieleeni niin, että päätin tehdä aiheesta opinnäytetyöni.

Aikaisemminkin olen tutkinut Petäjaskosken Nuorisoseuran pöytäkirjoja. Ryhmätyönä lehden toimitustiimi kokosi seuran 80-vuotisjuhliin lehden vuonna 1991 ja etsi siihen arkistosta vanhoja juttuja. Johtokunnan pyynnöstä kirjoitin seuran 100-vuotishistoriikin vuonna 2011. Historiikissa käsittelin seuran kaikkia toimintamuotoja eli tansseja, näytelmiä, iltamia, kansantanssia ja itse seuran talon historiaa. Tässä tutkimuksessa keskityn nyt pelkästään tanssitoimintaan.

Haastateltavat henkilöt oli helppo valita, koska tiesin entuudestaan, ketkä ovat aktiivisesti milloinkin tansseja olleet järjestämässä. He suostuivat mielellään haastateltaviksi, koska olimme toimineet seurassa yhdessä. Molemminpuolinen luottamus oli siis valmiina jo haastattelun alussa eikä ujostelua keskustelussa ollut. Tuttuus ja luottamus toimivat myös tarkennuksia varten haastattelemani uusien henkilöiden kanssa, koska heidänkin kanssaan tunsimme toisemme entuudestaan.

2.2 Aiempi tietämykseni tutkittavasta asiasta

Tutkimuksen tekemistä aloittaessani minulla oli teoriapohjana tanssinopettajan opintoihin kuuluvat tanssin ja musiikin historian opinnot. Näitä asioita on jonkin verran sivuttu myös Suomen Seuratanssiliitto – SUSEL ry:n järjestämässä tanssinohjaajakoulutuksessa, johon olen osallistunut.

Käytännön kokemuksena minulla oli omat kokemukseni tanssipaikoilla tanssin harrastajana ja Petäjaskosken Nuorisoseuralla tanssien järjestäjänä. Käytännön kokemuksena pidän myös seuran lehden ja historiikin kokoamista, jossa myös tutkimuksen aihetta sivuttiin.

Olettamukseni oli, että Petäjaskosken Nuorisoseuran tanssitoiminta oli hyvin samanlaista kuin lähialueen muiden samantyyppisten tanssipaikkojen toiminta – tansseja järjestetään sekä viikolla että viikonloppuisin, ja pääosin samat, maakunnalliset orkesterit kiertävät paikasta toiseen. Oletin, että erilaisuutta siihen tuo runsas näytelmien yhteydessä järjestetty tanssitoiminta, joka varsinkin 1980-luvulta lähtien oli aktiivista.

3 METODOLOGISET RATKAISUT

Tässä luvussa selitän tutkimukseeni liittyviä metodologisia ratkaisuja sekä kuvaan tutkimusprosessin kulkua. Petäjäsosken Nuorisoseura on perustettu vuonna 1911. Tanssitoimintaa seuralla on ollut koko sen olemassaolon ajan ja vaikeinta olikin rajata tutkittava ajanjakso.

1960-luvun listaykkösinä tai kolmen kärjessä olivat Beatlesien, Elviksen ja rautalangan lisäksi tangot. Tuolloin yleisön tietoisuuteen tangolaulajina nousivat muun muassa Eino Grön, Esko Rahkonen, Reijo Taipale ja Taisto Tammi. (Gronow 2002, 26–27.) 1960-luku oli Suomessa tangomusiikin kulta-aikaa, ja se on luonteva aloitusajankohta tutkimukselleni. Entuudestaan tiesin, että 1960-luku on Petukassa ollut voimakasta tanssitoiminnan aikaa, mutta muiden lähialueen seurojen tilannetta tuolta ajalta en tiennyt. Oma toimintani Nuorisoseurassa 1970-luvun loppupuolelta 1990-luvulle asti vaikutti tutkimuksen ajanjakson valintaan, ja tuolle ajalle sijoittuu myös seuran tanssitoiminnan uusi nousukausi.

3.1 Tutkimustyyppin kuvaus

Tutkimus on laadullinen eli kvalitatiivinen ja vielä tarkemmin määriteltynä etnografinen tutkimus. Etnografisen tutkimuksen tarkoituksena on kuvata ja selittää ihmisten toimintaa heidän omassa ympäristössään (Jyväskylän yliopisto, viitattu 7.11.2014). Tutkimuksessa tarkastellaan paikallista tanssikulttuuria. Vaikka tutkimus on pääosin laadullinen tutkimus, on mukana myös määrällistä analysointia.

Etnografisen tutkimuksen perusta on usein tutkijan pitkäaikainen mukanaolo tutkimuskentällä. Tutkimukseen liittyvissä haastatteluissa esille voi tulla myös toimijoiden tulkintoja asioista. (Tolonen & Palmu 2007, 89–90.) Oma arvomaailmani tutkijana on monilta osin hyvin samanlainen kuin tutkimusaineiston arvomaailma. Lisäksi tutkimus on kohderyhmän toimintaan intensiivisesti osallistuva. Näin on siksi, koska olen ollut itse aikoinaan mukana järjestämässä tutkimuksen kohteena olevaa toimintaa.

3.2 Tutkimuksen menetelmät ja aineisto

Aineistona käytin Petäjäsken Nuorisoseuran arkistoa. Aluksi aineistona oli pöytäkirjoja, toimintakertomuksia, talon käyttöpäiväkirjoja ja muuta sekalaista arkistomateriaalia. Osa tutkimusajanjakson toimintakertomuksista ja talon käyttöpäiväkirjoista puuttui. Tutkimusta varten on haastateltu kolmea henkilöä, jotka ovat olleet mukana järjestämässä Petäjäsken Nuorisoseuran tansseja, kahta diskojen järjestämisessä mukana ollutta, kolmea seuralla harjoitteleiden orkestereiden soittajaa sekä yhtä 1970-luvulla tanssimisen aloittanutta henkilöä. Itse olen ollut myös järjestämässä Petäjäsken Nuorisoseuralla tansseja 1980- ja 1990-luvuilla sekä toiminut muutenkin aktiivisesti seuran toiminnassa ajalla 1976–1997, joten tutkimuksessa käytin myös omakohtaista tietoa tutkittavasta asiasta.

Tutkimuksessa kävin läpi valmiita dokumentteja eli Petäjäsken Nuorisoseuran arkistoa. Pöytäkirjat olivat käytettävissä koko tutkimusajankohdalta, mutta asiat on merkitty niihin hyvin niukkaosanaisesti. Ajalta 1979–1995 ja 1998–1999 oli käytettävissä myös sanalliset toimintakertomukset, joista tietoa sai hieman enemmän. Keskusseuran toimintatilastot ovat ajalta 1960–1995, ja ne ovat pääasiassa numeerista tietoa. Seurantaloon käyttöpäiväkirjoihin on merkitty kaikki talossa olleet tapahtumat ja niiden osallistujamäärät. Käyttöpäiväkirjat ovat ajalta 1984–1994. Vuodelta 1995 säilyneeseen tanssikalenteriin on merkitty, milloin tansseja oli järjestetty, kuka oli ollut esiintyjänä ja mikä oli orkesterin hinta.

Dokumenteista selvitin kuinka monet tanssit on vuosittain järjestetty ja paljonko niissä oli kävijöitä. Tanssien laatu (levytanssit, orkesteritanssit, iltamat, disko jne.) selvitettiin myös. Nämä tiedot koottiin Excel-taulukoihin. Kaikilta vuosilta näitä tietoja ei ollut saatavilla. Esimerkiksi 1960-luvulta tilaisuuksien kävijämäärät puuttuivat kokonaan.

Dokumenttien lisäksi tutkimuksessa käytin haastattelua. Alun perin oli tarkoitus järjestää kaksi haastattelukertaa seuran toiminnassa pitkään mukana olleille kolmelle henkilölle. Kaksi strukturoimatonta eli avointa ryhmähaastattelua pidettiin, ja molemmissa olivat läsnä samat henkilöt. Ensimmäinen haastattelu oli ennen dokumenttien läpikäymistä ja toinen oli niiden käsittelyn jälkeen. Jälkimmäisessä haastattelussa oli muutama valmis kysymys, jotka olivat nousseet esiin dokumentteja tutkittaessa. Nauhoitin ja litteroin haastattelut.

Koska dokumenttien tiedot olivat osin puutteellisia, tutkimuksen edetessä tuli tarve kysellä muilta, aikaisempia haastateltavia nuoremmilta henkilöiltä tarkennuksia dokumentteja tutkittaessa esiin nousseisiin asioihin (mm. diskot). Niiden selvittämiseksi järjestin kuusi strukturoimatonta haastattelua, joista neljä puhelimitse. Näistä yksi on nauhoitettu ja litteroitu, muut on kirjoitettu ylös haastattelun aikana tai pian sen jälkeen.

Avoimessa haastattelussa keskusteltava asia on määritelty, ja kysymysten avulla tutkija yrittää syventää haastatelluilta saamaansa aineistoa. Uudet kysymykset syntyvät haastattelutilanteessa eikä niitä ole laadittu etukäteen valmiiksi. Tämä haastattelumuoto sallii tutkijan osallistumisen aineiston muodostumiseen. Tutkija voi tuoda mukaan omia kokemuksiaan ja keskustella haastateltavien kanssa. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 75–76.) Koin tämän haastattelumuodon toimivaksi, koska olen itse niin intensiivisesti ollut myös luomassa tutkimusaineistoa.

Aloitin dokumenttien läpikäymisen pöytäkirjoista ja toimintakertomuksista, joista kokosin vuosittain järjestettyjen tanssien lukumäärä ja osallistujamäärä. Poimin myös orkestereiden nimet ylös, tosin niitä ei tavallisesti ollut mainittu. Tällä kerralla en huomionnut iltamatansseja ja diskoja, mutta myöhemmin otin nekin tutkimukseen mukaan. Taulukkoon keräsin vuosittain päivämäärän, viikonpäivän, tapahtumalaadun ja oliko kyseessä levytanssit vai orkesteritanssit ja mahdollinen orkesterin nimi. Vuodelta 1995 sain tietoon kaikkien orkestereiden nimet ja keikkapalkkion suuruus. Tämän toisen käsittelykerran aikana esille tuli mahdollisuus käyttää aineistona myös paikallislehti Pyhäjokiseudun lehtiarkistoa. Sieltä sain kuvia vanhoista tanssi-ilmoituksista. Lehden nykyinen päätoimittaja on itsekin ollut mukana tutkittavan Nuorisoseuran toiminnassa, ja hän myöskin aikoi tehdä tutkimuksesta lehteen jutun.

Seuran pöytäkirjat vuodesta 1982 alkaen olivat hukassa. Kaksi seuran johtokunnan nykyistä jäsentä etsi niitä vanhoilta toimihenkilöiltä ja seuralta useaan otteeseen ja lopulta ne löytyivät. Toimintakertomuksia vuosilta 1995–1996 ja 1998 ei löytynyt, joten tiedot ovat näiden vuosien osalta vajavaiset. Pöytäkirjojen etsinnöissä seuralta löytyi myös kirjanpidon tositteet vuosilta 1984–1999. Ne otettiin mukaan tutkimusaineistoon, sillä tositteista ja kirjanpitoaineistosta saatiin tietoja, joilla pystyttiin paikkaamaan muun muassa toimintakertomusten puuttumista. Kirjanpidosta myös selvisi muun muassa diskojen palkkionmaksukäytäntö (ks. luku 11 Diskot).

Laadullisen tutkimusaineiston analyysissä aineistoa yritetään selkeyttää ja sen avulla tuottaa uutta tietoa tutkimuksen kohteesta. Tiivistämällä pyritään saamaan hajanainen tieto selkeäksi ja

mielekkääksi kokonaisuudeksi. (Eskola & Suoranta 1998, 138.) Tämän tutkimusaineiston analysointi on lähinnä historiallinen analyysi. Historiallisen analyysin tarkoitus on luoda kokonaisvaltainen kuva jostakin menneestä ajanjaksosta ja kuvata asioita ja tapahtumia, niin kuin ne todella ovat tapahtuneet (Tuomi & Sarajärvi 2009, 104). Aineistoa analysoitaessa esille nousivat erilaiset tanssitilaisuudet sekä tanssikurssit. Näistä muodostui tutkimukseen omat osa-alueensa, jotka tässä on eritelty ja analysoitu omissa alaluvuissaan. Ennen osa-alueiden käsittelyä on kerrottu yleistä asiaa koko tutkimusajanjakson (1960–1999) tanssitilaisuuksista. Kutakin tilaisuustyyppiä on käsitelty analogisessa järjestyksessä vanhimmasta ajanjaksosta alkaen kohti vuotta 1999. Analysointi on tehty pääosin vuosikymmenittäin, mutta esille on nostettu myös yksittäisiä tapahtumia ja vuosia.

Vertaileminen vastaavan ajan tanssitoimintaan Suomessa tai maailmalla oli vaikeaa. Helena Saarikosken toimittamassa kirjassa kyselyyn vastanneet henkilöt olivat pääosin niin iäkkäitä, että he olivat lopettaneet tansseissa käymisen ennen tutkimusajanjaksoani, joten kirjasta löytyi vain muutama tutkimusajanjaksoon kohdistuva vastaus, joista olen poiminut tutkimusaiheeseeni sopivia (2014). Marjatta Tuohimaan pro gradu -tutkimus on tehty tanssijan näkökulmasta (2013). Marianne Hirvosen pro gradu -tutkielmassa on käsitelty sekä järjestäjän että tanssinharrastajan asioita ja tutkimuksen ajanjakso on sama kuin omassa tutkimuksessani (2001). Henna Mikkolan toimittamassa kirjassa ”Tanssilavan luona” käsiteltiin Ainolan tanssilavan ja laajemminkin Jyväskylän huvielämää ja siitä sain vertailuaineistoa muun muassa diskoihin (2005). Pyhäjokisuun Nuorisoseurapiirin 80-vuotisjuhliin kootusta kirjasta ”Rusetti-iltamia ja pukkitappeluja” löytyi myös jonkin verran mainintoja lähialueen tansseista, mutta teos on paremminkin kokonaiskatsaus alueensa nuorisoseurojen toimintaan (1994). Teoksessa ”Sata vuotta nuorisoseuratyötä Pohjois-Pohjanmaalla” on maakunnan seurojen järjestämät tanssit ja iltamat mainittu aika lyhyesti (1988). Diskojen tulon löysin myös kansainvälistä vertailutietoa kirjoista ”Iskelmän kultainen kirja” (1986) ja ”Suomi soi 2” (2002).

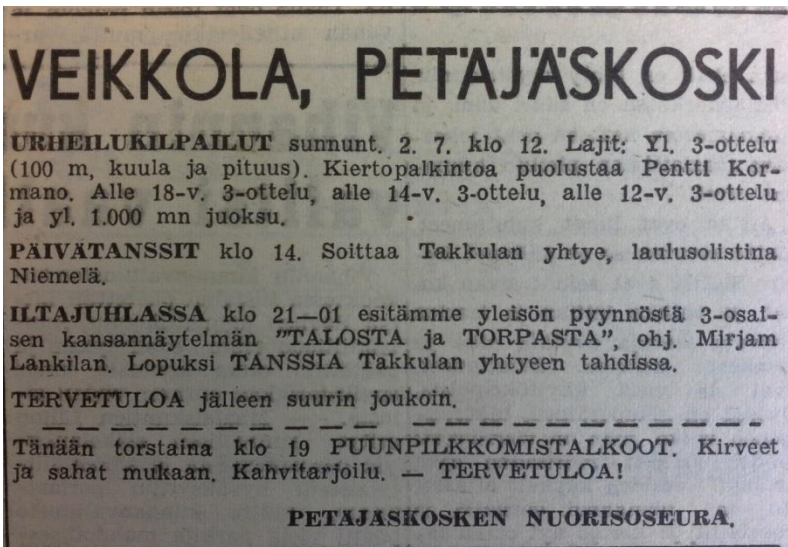
4 YLEISTÄ PETUKAN TANSSEISTA

Petäjäskosken Nuorisoseuran toimitalo on muuttanut muotoaan monta kertaa tutkimusjakson aikana. Talo on rakennettu vuonna 1919 ja ravintolaosa vuonna 1920. Ensimmäinen laajennus tehtiin vuonna 1932 (tanssilattian koko noin 10 * 10 metriä) ja sähköt saatiin vuonna 1949. Ravintola ja näyttämö korjattiin vuonna 1961. Lämmitysjärjestelmän uusiminen valmistui keväällä 1981. Tuolloin vuodesta 1920 salia lämmittänyt kamina pääsi eläkkeelle. Mittavin remontti aloitettiin 1986 ja saatiin valmiiksi 1991. Remontissa tehtiin 100 neliometriä uutta tilaa, josta 60 neliometriä salin laajennuksena ja 40 neliometriä elementeistä koottavana näyttämönä. Samalla saatiin sisävesat, vanha näyttämö muutettiin ravintolaksi, laitettiin peltikatto ja muita pienempiä muutoksia tehtiin. Tämä on talon nykyinen muoto.

Petäjäskosken Nuorisoseuralla on ollut tanssitoimintaa monessa muodossa (katso taulukko 1). Perinteisiä tansseja on järjestetty joko levytansseina tai orkesteritansseina. Tanssit ovat olleet pääosin illalla, mutta päiväntanssejakin on ollut. Niitä on järjestetty yleensä urheilukilpailujen yhteydessä (katso kuva 2). Monesta pienestä esityksestä koostuvien iltamien lopuksi on ollut joko levy- tai orkesteritanssit samoin kuin näytelmäiltamien päätteeksi. Tutkimuksessa on mukana vain ne näytelmäiltamat, joiden lopuksi on pidetty tanssit ja jotka Petäjäskosken Nuorisoseura on itse järjestänyt omassa talossaan. Näytelmäesityksillä tai iltamaohjelmilla on vierailtu puolin ja toisin lähiseurojen kesken. Myös diskoja Petukassa on järjestetty. Lista koko tutkimusajanjakson tansseista on liitteenä 1.

TAULUKKO 1. Erilaiset tanssitilaisuudet Petäjäskosken Nuorisoseuralla

Vuosikymmen	Tanssit	Iltamat	Näytelmäiltamat	Diskot
1960-luku	286	5	7	0
1970-luku	69	2	3	0
1980-luku	18	11	30	36
1990-luku	150	1	28	4

Kuva 2. Tanssi-ilmoitus Pyhäjokiseutu-lehdessä 29.6.1961

Tanssien järjestelyistä 1960-luvulla vastasi pääosin kaksi henkilöä, jotka molemmat olivat maanviljelijöitä. Lupa tanssien järjestämiseen täytyi anoa nimismieheltä, joka myönsi luvan vain yksiä tansseja varten kerrallaan. Kesällä tansseja oli joka viikko ja usein kahdestikin viikossa. Tanssilupa oli haettava Oulaisten keskustasta, jonne matkaa oli 15 kilometriä suuntaansa. Tämä matka kuljettiin polkupyörällä. Varsinkin heinänteko aikaan oli tiukkaa lähteä polkemaan Oulaisiin tanssiluvan hakuun, mutta vuoroviikoin nämä henkilöt sen kuitenkin tekivät. (Alakulju ym., haastattelu 7.8.2014.) Ohjeena oli, että lupa on haettava vähintään neljä päivää ennen tansseja. Usein lupa kuitenkin haettiin edellisenä päivänä tai joskus samana päivänä kuin tanssit pidettiin. Kerran Tapanintansseihin unohdettiin hakea lupa ja jouluaattona tämä huomattiin. Nimismiehen kanslia oli kiinni, kun lupaa yritettiin hakea, mutta nimismies tuli autolla vastaan Oulaisten kadulla ja hänet saatiin pysäytettyä. Nimismies laittoi allekirjoituksen lupahakemukseen ja maksu käytiin maksamassa kansliassa myöhemmin. (Alakulju ym., haastattelu 20.8.2015.)

Myös lähialueella olevien nuorisoseurojen tanssitoiminta oli tuolloin vilkasta. Esimerkiksi vuonna 1967 oli Pyhäkosken Nuorisoseuran (25 km) toimintakertomukseen kirjattu 63 tanssit ja Piipsjärven Nuorisoseuran (30 km) 45 tanssit (Viirret-Heiskari 1994, 78, 111). Tilastojen mukaan samana vuonna Pohjois-Pohjanmaan nuorisoseuroissa tansseja oli yhteensä 1238 kertaa eli niitä oli enemmän kuin missään muussa maamme keskusseurassa (Murhu 1988, 155). Petukassa tuona vuonna tansseja oli 36 kertaa.

Tutkimusjakson aikana tanssitoimintaa on Petukassa aktiivisesti ollut vuoden 1971 loppuun asti. Sitä yritettiin elvyttää 1980-luvun alussa, mutta uusi nousukausi alkoi vasta syksyllä 1990. Diskojen huippuaika oli ajanjaksolla 1982–1986 ja näytelmäiltamia oli paljon 1980- ja 1990-luvuilla. Pohjois-Pohjanmaan nuorisoseuroissa iltamien ja tanssien suhde vuonna 1967 oli 114/1238 ja se pysyi samana 1970-luvun alkupuolella. Sen jälkeen iltamien järjestäminen hieman lisääntyi ja tanssien pitäminen väheni niin, että vuonna 1980 tansseja oli enää 437 kertaa vuodessa. Tämä määrä oli Suomen suurien keskusseurojen kanssa samaa tasoa. (Murhu 1988, 155.) Uuden nousun myötä tansseja Petukassa järjestettiin aina vuoteen 1998 saakka enemmän ja vähemmän aktiivisesti. Seuran lähialueella on paljon pieniä seurantaloja, joissa osassa oli myös tanssitoimintaa. Suurempia tanssipaikkoja olivat Ylivieskan urheilutalo (45 km), jossa tanssit olivat lauantaisin ja Nivalan Tuiskula (70 km), jossa oli sunnuntain alkuillan tansseja. Paikallisten ja maakunnallisten orkestereiden lisäksi esiintyjinä Petukassa ovat olleet muun muassa Reijo Kallio ja tangokuningas Risto Nevala. Tanssitilaa seuralla on noin 170 m², joten näiden kuuluisuuksien tulo pienen kylän seurantalolle oli iso juttu.

1960-luvulla vahtimestarille maksettiin palkkio, sillä hän huolehti talon siivouksesta ja lämmityksestä (kamina salissa ja puuhella kahvila/keittiön puolella). Myöhemmin nämäkin on tehty talkoiluilla. Pihatien ja pihan traktoriauraajalle on 1970-luvulta lähtien maksettu korvaus. Tanssien toimihenkilöt ovat olleet talkoolaisia. Yhtenä tanssi-iltana tarvittiin neljä järjestysmiestä, yksi lipunmyyjä ja kaksi puffetista eli kahvilasta huolehtijaa. 1960-luvun johtokunnan kuukausikokouksissa oli aina valittu seuraavan kuukauden järjestysmiehet. Haastattelussa selvisi, että tämä tarvittiin tanssiluoppa varten, sillä siihen oli järjestysmiehet kirjattava, joskin he saattoivat varsinaiseen tilaisuuteen sitten vaihtua (Alakulju ym. 2015, haastattelu 20.8.2015). Lipunmyyjät olivat yleensä kylän nuoria. 1960- ja 1970-luvuilla tansseissa sai kulkea rippikoulun jälkeen, mutta 1980-luvulta ainakin Petukassa jo vähän aikaisemminkin ja nimenomaan talkoolaisina lipun- tai puffettimyynnissä. 18-vuotiaina nuoret sitten halutessaan siirtyivät järjestysmiehiksi. Järjestysmiehet eivät tarvinneet mitään erityistä koulutusta ennen vuonna 1999 voimaantullutta Kokoontumislakia. Seura päätti johtokunnan kokouksessaan, kenet haluaa ottaa järjestysmieheksi, nimismiehelle tehtiin hakemus ja järjestysmieskortti yleensä myönnettiin. Seura maksoi viranomaismaksut. Kortti yleensä myönnettiin ilman sen kummempaa, jos ”ehdokas ei ollut tappanut ketään” (Alakulju ym. 2015, haastattelu 20.8.2015). Raisiossakin tanssien työväki toimi talkooperiaatteella. Isommassa paikassa illan aikana tarvittiin 10–15 henkilöä. Näitä työryhmiä siellä oli enimmillään kymmenen. (Hirvonen 2001, 26–27.) Petäjaskoskella näitä ryhmiä oli ajankohdasta riippuen kolmesta viiteen.

Tanssi-illan pituus vaihteli hieman. Tanssit alkoivat kello 20.00–21.00 ja päättyivät kello 24.00–01.00. Tanssi yleensä loppui 15–30 minuuttia ennen päättymisaikaa, sillä tanssiväen täytyi olla poistunut päättymisaikaan mennessä. Torstaitanssien ilmoituksissa ajaksi oli merkitty kello 20.00–24.00 ja päivätansseissa joko kello 13.00–18.00 tai kello 14.00–18.00. Iltamat ovat alkaneet myös vaihtelevasti. Huviveron poistamisen jälkeen illamat ja näytelmäillamat alkoivat pääsääntöisesti kello 20.00 ja näin tanssillekin jäi paljon aikaa tilaisuuden päättyessä kello 01.00. Nimismieheltä anottavaa jatkoaikaa ei usein käytetty. Raisiossa tansseja järjestettiin kello 19.30–24.00 ja 20.00–24.00. Jatkoaikamahdollisuutta kello 01.00 tai 01.30 käytettiin. Vuodesta 1968 alkaen tanssit ovat olleet kello 20.00–01.00 ja jatkoaikaa käytettiin joskus. (Hirvonen 2001, 35.) Petäjäskoskella tanssien ja iltamien alkamisaika järjestettiin niin, että illalla navettatöissä olleetkin ehtivät tilaisuuksiin mukaan.

1960-luvulla levytanssien lipun hinta oli 1,00 markka ja orkesteritanssien 1,50 markkaa. 1970-luvun alussa levytanssien hinta oli 1,50 markkaa ja orkesteritanssien 3,00 markkaa. (Alakulju ym., haastattelut 7.8.2014 ja 20.8.2015; Mäkelä, haastattelu 21.8.2015.) Vuonna 1990 orkesteritanssien lipun hinta oli 30,00 markkaa, vuonna 1991 hinta nousi 35,00 markkaan ja vuonna 1994 40,00 markkaan. Vuonna 1988 näytelmätanssien lippu maksoi 25,00 markkaa ja vuonna 1989 hinta oli 30,00 markkaa. Diskolipun hinta oli ensin 5,00 markkaa, sitten 7,00 markkaa ja vuodesta 1985 alkaen 10,00 markkaa.

Ohjelmatoimistoja ei Petukassa orkestereiden hankinnassa juuri käytetty vaan orkesterit hankittiin soittamalla suoraan niiden yhteyshenkilöille. Orkesterit myös aktiivisesti soittelivat ja tarjosivat itseään esiintymään. Näin oli myös Raisiossa aina 1960-luvulle asti, jolloin siellä alettiin käyttää enemmän ohjelmatoimistoja (mm. D-tuotantoa,) ja vuonna 1977 tanssien järjestäminen siirtyi kokonaan Aura-viihteelle, joka tilittää provision talon ja työväen käytöstä (Hirvonen 2001, 24–25).

Petukan tanssi-ilmoitukset julkaistiin paikallislehti Pyhäjokiseudussa ja 1990-luvun huippuaikana myös Kalajokilaaksossa ja Kalevassa. Sama käytäntö oli myös lähialueen tanssipaikoilla. Isot paikat käyttivät lisäksi Keski-Pohjanmaalehteä. Usein Pyhäjokiseudun tanssi-ilmoitukseen laitettiin monta asiaa, kuten kuvien 3 ja 4 (ks. sivu 20) ilmoituksissakin on. Kuvan 3 ilmoitus on torstaitanssien viimeisen vuoden ensimmäisistä tansseista.

Petäjäsken Nuorisoseura

tanssit torstaina 27. 5. klo 20.30—01. Tervetuloa!

Petäjäsken Nuorisoseura esittää Jouko Puhakan maaltapako-
näytelmän ”Hyvästi Mansikki” Piipsjärven Nuorisoseu-
ralla su. 30. 5. klo 20.30.

Kuva 3. Tanssi-ilmoitus Pyhäjokiseutu-lehdessä 27.5.1971

Tutkimusaineistosta löytyi vain vähän merkintöjä, miten tansseissa oli naisten hakuvuoroja tai järjestettiin naistentansseja. 6.4.1991 tanssien lehti-ilmoitukseen on merkitty ”naistentunti” ja 28.1.1995 on järjestetty naistentanssit. 1960- ja 1970-luvuilta ei ole tietoa, mutta myöhemmissä tansseissa oli yleensä yksi tai kaksi hakuparia naisille ja tavallisesti se oli loppuillasta. Raisiossa 1960-luvulla oli yksi tai kaksi ”naistentahitia” illassa ja nimenomaan loppuillasta. Naistentansseja eli tansseja, jossa naisilla oli hakuvuoro koko ajan (tai myös miehillä tunti loppuillasta), alettiin Raisiossa järjestää vuonna 1978 ja niiden suosio hiipui 1980-luvun lopulla. (Hirvonen 2001, 51–52.)

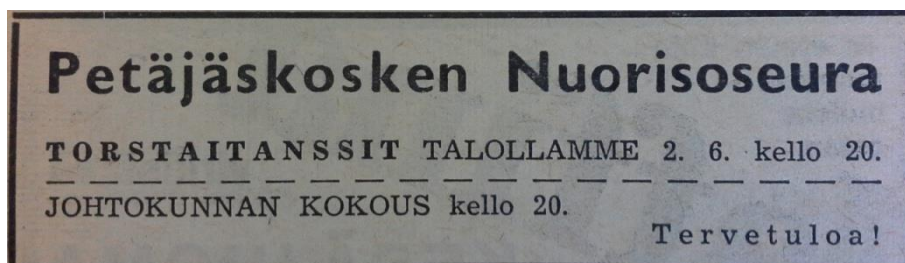
5 TANSSITOIMINNAN ANALYYSIÄ

Lajittelin aineistosta löytämäni tanssitapahtumat seitsemään erilaiseen luokkaan, ja lisäksi esille nousi vielä tanssikurssitoiminta. Se ei ole varsinaista tanssitoimintaa, mutta se mainittiin usein haastatteluissa ja vertailuaineistoissa, joten päätin ottaa senkin mukaan.

Vertailuaineistona käytän Raision ja Uittamon lavoilta tehtyjä pro gradu -tutkimuksia, Jyväskylän alueen tutkimusta ja Petäjäskosken lähialueen tanssipaikkojen tanssitietoja. Lähialueen tanssipaikkojen tiedot perustuvat haastateltavien ja omiin tietoihini sekä Keskusseuran ja Pyhäjokiseuran Nuorisoseurapiirin historiikkeihin.

5.1 Torstaitanssit

1960-luvulla ja vielä 1970-luvun alkupuolella Petäjäskosken Nuorisoseuralla järjestettiin torstaitansseja. Ne olivat tansseja, joissa soi lähes aina levy musiikki. Torstaitansseja pidettiin satunnaisesti vuonna 1960 eli kolme kertaa kesällä. Kaikkiaan tansseja silloin järjestettiin 23 kertaa ja lisäksi yhdet iltamat tansseineen. Myös kolmen seuraavan vuoden aikana torstaitansseja järjestettiin vain muutaman kerran. Vuonna 1964 niitä järjestettiin jo 22 kertaa huhtikuun lopun ja lokakuun lopun välisenä aikana. Kaikkiaan tuolloin järjestettiin 28 kertaa tanssit ja lisäksi oli kahdet iltamat ja yhdet näytelmäiltamat levytansseineen. Sama tahti jatkui koko 1960-luvun, sillä torstaitansseja järjestettiin 22–31 kertaa vuodessa. Ensimmäiset tanssit pidettiin yleensä toukokuun alussa, ja niitä järjestettiin vaihdellen lokakuun lopusta aina joulukuun alkupuolelle asti. Kuvassa 4 on tyypillinen torstaitanssimainos vuodelta 1966.

Kuva 4. Tanssi-ilmoitus Pyhäjokiseutu-lehdessä 1.6.1966

Torstaitanssit olivat niin suosittuja, että parhaimmillaan sinne myytiin 250 lippua. ”Jos oli humalassa, niin ei kyllä kaatumaan sopinut, se oli niin täynnä se sali.” (Alakulju ym., haastattelu 7.8.2014.) Nuorisoseuran tanssisali oli tuohon aikaan noin 100 neliömetrin kokoinen.

Torstaitansseissa kävi paljon lomalaisia. He olivat muuttaneet Ruotsiin työn perässä ja tulivat kesälomallaan kotimaisemiin. Pihalla olevista autoista suurin osa oli Ruotsin rekisterissä. (Alakulju ym., haastattelu 7.8.2014.) Myös muilla tanssipaikoilla Ruotsista lomalle tulleet näkyivät tansseissa (Nimimerkki Syrjäkylän tyttö 2014, 251). Oheiseen taulukkoon on poimittu torstaitanssien ajalta Suomesta muuttaneiden määrät (katso taulukko 2).

TAULUKKO 2. Maastamuutto (Taulukko perustuu Tilastokeskuksen aineistoon)

Vuosi	Maastamuutto	Vuosi	Maastamuutto
1958	12025	1965	29394
1959	10587	1966	20554
1960	12552	1967	12989
1961	18336	1968	24866
1962	13280	1969	54107
1963	12947	1970	53205
1964	28082	1971	17665

Myös Raisiossa torstaitanssit olivat valttina 1950-luvun lopulta alkaen. Tuolloin tansseja oli torstaina ja lauantaina, ja lauantaitanssit hiipuivat pikkuhiljaa pois. Vuonna 1968 siellä taas pidettiin tansseja torstaisin ja lauantaisin, mutta väkeä ei riittänyt molempiin, joten torstaista luovuttiin. Vuonna 1970 yritettiin vielä torstaitansseja, mutta väki ei enää niihin palannut. (Hirvonen 2001, 33–34.) En löytänyt tietoa, oliko Raision torstaitansseissa ollut orkesteri soittamassa, mutta näin lienee ollut, sillä levymusiikista ei lähdeaineistossa kerrottu. Petukan torstaitanssit ajallisesti sijoittuvat paljolti samoin kuin Raisiossa. Kilpailevaa tanssi-iltaa ei seuralla 1960-luvulla ollut ollenkaan, ja Petukan torstaitanssien pito loppui vuonna 1971.

Torstaitansseissa kävi pääosin nuorta väkeä ja viikonloppuisin ikäjakauma oli suurempi (Alakulju ym., haastattelu 20.8.2015; Mäkelä, haastattelu 21.8.2015). Raisiossa 1960-luvulla tanssiväki oli 20 ikävuoden molemmin puolin, ja 1970-luvulla siellä nuoriso alkoi siirtyä diskoihin ja nuorisoravintoloihin (Hirvonen 2001, 43–44). Turussa oleva Uittamon lava oli myös nuorison tanssipaikka.

Lähes kaikki tanssijat olivat noin 20-vuotiaita. Lähikasarmeilta tulevia sotilaspukuisia varusmiehiä pidettiin vanhoina. (Tuohimaa 2013, 45.) Haapaveden ympäristössä lavoilla kävi pääasiassa nuoria 15–30-vuotiaita sekä yksinäisiä että aviopareja ja kesällä myös lomalaisia ja Ruotsin siirtolaisia (Nimimerkki Syrjäkylän tyttö 2014, 250–251). Näissä vertailupaikan tansseissa on pääosin kyse orkesteritansseista, mutta se ei paljon vaikuttane tansseissa kävijöiden ikäjakaumaan.

Kesällä 1970 Kalajoella (Petäjäskoskelta matkaa noin 35 km) oli suuri ja kauan kestänyt metsäpalo. Haastateltava kertoi, että poliisit tulivat Petäjäskosken torstaitansseihin. He antoivat paikalla olleille miehille, nimet ylös ottaen, määräyksen olla seuraavana aamuna linja-autossa matkalla Kalajoelle maastopalon sammutukseen. (Mäkelä, haastattelu 21.8.2015.) Petäjäskosken Nuorisoseuran toimintakertomuksessa vuodelta 1971 on maininta, että torstaitanssien tuotto ei enää ollut niin hyvä kuin aikaisemmin. Niitä oli järjestetty enää 15 kertaa ja viimeiset Petukan torstaitanssit pidettiinkin 26.8.1971.

Haastattelussa selvisi, että kun joku tanssi-ilta muuttui kannattavaksi, niin naapuriseuratkkin alkoivat järjestää tansseja tuona suosittuna iltana. Siitä seurasi se, että väkeä ei riittänyt joka paikkaan. Esimerkiksi Mieluskylän Nuorisoseura (välimatka 40 km) alkoi järjestää torstaitansseja päällekkäin Petäjäskosken tanssien kanssa. (Alakulju ym., haastattelu 20.8.2015.)

Torstaitanssit olivat aikana, jolloin sotien jälkeen syntyneet ikäluokat olivat nuoria ja kulkivat tansseissa. Tanssivaa väkeä oli siis paljon ja tanssien pito kannattavaa. Torstaitanssien hiipumisen pääsyy oli se, että kesälomalaisten käynti Ruotsista loppui ja myös ravintolatanssit alkoivat viedä väkeä (Alakulju ym., haastattelu 7.8.2014). Myös Hirvonen sanoo tanssiravintoloiden vieneen aikuisväestön tansseista (Hirvonen 2001, 60). Tansseissa käyneet nuoret perustivat perheen, eivätkä pienten lasten vanhemmat tuohon aikaan käyneet tansseissa.

5.2 Päivätanssit

Petäjäskosken Nuorisoseuralla järjestettiin myös päivätansseja. 1960-luvulla niitä järjestettiin usein urheilukilpailujen yhteydessä. Ensin pidettiin hiihtokilpailut tai yleisurheilukilpailut ja kisojen jälkeen päivätanssit (katso kuva 5). Joskus järjestettiin vielä iltatanssitkin samana päivänä. Päivätanssit olivat sekä levytansseja että orkesteritansseja.

Kuva 5. Tanssi-ilmoitus Pyhäjokiseutu-lehdessä 26.1.1961

Säännöllinen ja pitkään jatkunut päivätanssitapahtuma oli Tapanintanssit. Niitä oli pidetty vuodesta 1952 saakka aluksi Maamiesseuran kilpa-ajoina, jolloin ensin ajettiin puoli kilometriä hevosilla kilpaa ja sitten oli tanssit. Välillä niitä pidettiin omina tansseina sekä hiihtokisoina ja tansseina. Kahtena vuonna pidettiin Nuorisoseuran ja Oriyhdistyksen yhdessä järjestämät kilpa-ajot ja päivätanssit sekä illallakin tanssit. Tapanintansseja järjestettiin lähes joka vuosi aina vuoteen 1971 asti, jolloin kaikessa tanssitoiminnassa tuli tauko. Niitä järjestettiin kuitenkin vielä vuosina 1979–1981, ja näinä viimeisinä vuosina olin itsekin mukana niitä järjestämässä.

Vuonna 1979 tansseihin tuli Helsingin Sanomien aluetoimittaja Jorma Korhonen, joka teki Tapanintansseista jutun Helsingin Sanomiin. Tässä on niistä tansseista tanssi-ilmoitus ja lehtijutun tekstiosuus (katso kuvat 6 ja 7).

Kuva 6. Tanssi-ilmoitus Pyhäjokiseutu-lehdessä 21.12.1979

Soittajan varvas hakee jo taitia. Seurojentalon pihaan kurvaa henkilöautoa ja traktoria. Lipunmyyjä hämmentää vaihtorahajaan ja ovimikko ottaa virkatärkeän miinin kasvoilleen. Järjestysmies laittaa hihanauhan kohdalleen ja imaisee tupakistaan poskisavut.

Narikan peilin äärellä on pikku tungos. Liukastusaine välkehtii kuin jää salin permannolla. Kaminan torvi ei vedä kunnolla, ja luukunraosta pukkaa savua sisään.

Porstuassa käy yhtämittäinen töminä. Sisään lappaava väki pudistelee tuoretta lunta jalkineistään. Palttoiden alta paljastuu joulupukin tuomia slipovereja, lahjaksi saatuja helminauhoja, muutama kamee leningin rintamuksessa. Uutta on yllä vähän jokaisella, ja parfyymejä myös.

Lehdessä oli kahden palstan ilmoitus: "Petäjaskosken Ns. Tapaninpäivätanssit vanhaan malliin. Soittaa Pentti Salmelan yhtye solistina Kari. Tervetuloa!"

Nyt ne alkavat.

Ensimmäinen humppa menee tunnustellessa. Tulee valssi ja jenkka. Kotimaista käyttömuusiikkia 1950-luvulta tulvii kuuloaistin kautta syviin jouluherkkiin tuntoihin.

"Harhakuva todeksi kerran. . ." Pentti Salmela poikineen päästä ikivihreän suomalaisen tangon ilmoille. Salin valot him-

menevät soman tyttöihmisen toivomuksesta. Petäjaskosken Nuorisoseuran tapanintanssit saavuttavat täyteläisimmän tunnelmansa.

Kaminan torvi tohisee, ja ennen toista maailmansotaa rakennettu talo rapsahtelee lämmitessään. Muistuvat mieleen kultaajat, jolloin tapanintansseihin tultiin hevosilla ja ajettiin kylätiellä kilpaa. Pelimanni Pentti aistii väen mietteet ja silpaisee näppäimiltä Lasse Pihlajamaan Nuoruusmuistoja-valssin:

"On elomme muistoja vain, on elomme haaveita vain." Oulaisten eläkeläiskodeistaan tansseihin tulleet entiset petäjaskokelaiset hyräilevät mukana: "Nuo kuvina silmissäni nään." Näissä tapanintansseissa on muisteloilla yhtä suuri osuus kuin tällä päätä tuivertavalla tanssihetkellä.

Pelimanni tarjoaa polkkaa. Ei sitä säkkijärvelläistä, vaan vanhaa "nappaa piikillä nappaa piikillä" -hilpatusta. Nuorisoseuran tanhuissa askeleet oppineet tytöt lähtevät parittain lentämään lattialle. Miesväestä vain tanssin väsymätön uurastaja, konkari-tanssien uuttera partaveitsi Mikko tohtii kokeilemaan jalannousua, mutta jalka lipsuu. Ei pidä muovipohjakenkä niin kuin lapiakas ennen.

Puhvetin puolella myyvät pikukutyöt jaffaa ja ykköskaljaa.

Puuhella ei vedä yhtään, ja kahvi jää keittämättä. Mikko tarjoaa daamilleen ja tutuilleen limukat, ja herra isä, miten sillä on mukavat jutut!

Kravattia ylänapin verran löysännyt kansaneläkettä kolmatta vuotta nauttiva vaariveijari kokeilee hämärässä nurkassa pusua helakasti permanenttinsa katveessa punertavalta tanssidaamintaan.

"Elä, elä nyt. Voi ruojake häntä."

Nuorisoseuran johtokunnan miehet puntaroivat eteispiirtissä, mahtaako lähitulevaisuus antaa seuratoiminnalle uutta puhtia. Ohjelmalliset iltamat ainakin kiinnostavat taas ihmisiä. Mutta ränsistymään päässeet talot pitäisi saada ensiksi kuntoon.

Tänä vuonna oli valtio varannut seuratalojen korjauksiin kaikkiaan 400 000 markkaa. Sillä ei ihmeitä saatu aikaan, ja niin lukemattomat työväentalot ja seurantalot jatkavat rappiotaan. Kylissä ei ole useinkaan elinvoimaa niin paljon, että talotalkoita saataisiin aikaan.

"Ahaa." Nuori isäntä vilkaisee digitaalikelloonsa. "On navetiaan lähdon aika." Tapaninpäivätanssit sammuvat Petäjaskosken talossa, mutta tanssin makuun päässyt väki tietää, että muutaman tunnin kuluttua alkavat uudet tanssit naapurikylässä Pyhänskoskella.

Kuva 7. Juttu Helsingin Sanomissa 30.12.1979

Petäjaskosken Nuorisoseura sijaitsee alueella, jossa maatalous on ollut pitkään pääelinkeino. Navettatyöt on tehtävä joka päivä ja sunnuntai käytetään lepäämiseen, jos vain mahdollista. Esimerkiksi omat maanviljelijävanhempani nukkuivat sunnuntaisin päiväunet, mitä arkisin ei koskaan tapahtunut. Tärkeänä lepopäivänä ei siis päivätansseja kannattanut järjestää kuin erikoistapauksessa. Näitä erikoistapauksia olivat urheilukilpailut ja juhlapyhät. Tapanintansseilla oli Petäjaskoskella pitkä perinne, ja niitä jatkettiin perinteen takia, vaikka loppuajasta ne eivät enää olleet taloudellisesti kannattavia. Myös urheilukilpailujen perinne hiipui ja sen myötä niihin liittyvät päivätanssit.

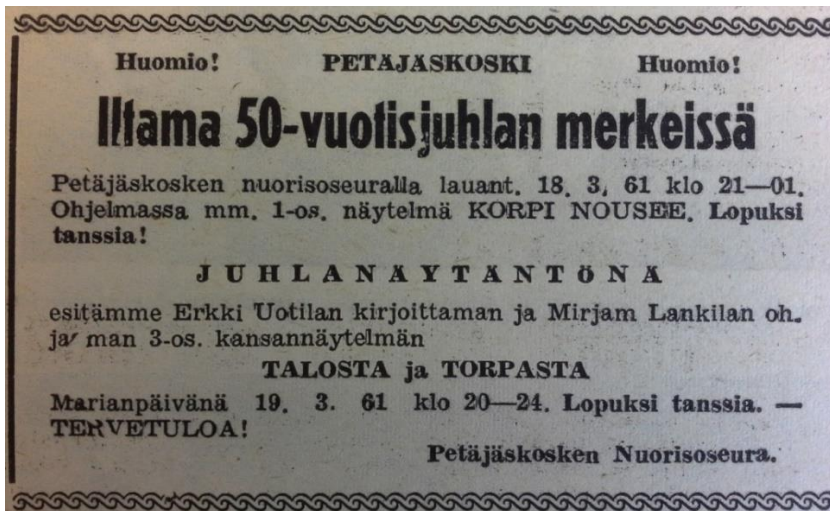
Nivalan Tuiskulassa järjestettiin 1980-luvun loppupuolella joka toinen sunnuntai suosittuja iltapäivätansseja kello 18.00–23.00. Tuiskulassa on iso tanssisali ja sinne kokoontui väki laajalta alueelta. Tansseissa oli aina orkesteri soittamassa. Tanssiväki oli pääosin 18–40-vuotiaita sekä yksin

että pariskuntina olevia. Petäjäskoskella ei tällaista säännöllistä päivätanssitoimintaa ollut. Nivala on isohko kuntakeskus, ja 1980-luvulla maatalouden lisäksi sinne oli tullut paljon muuta toimintaa elinkeinorakenteen muutoksen myötä. Näin kysyntää iltapäivätansseille oli erilailla kuin esimerkiksi 1960-luvulla.

5.3 Iltama- ja näytelmätanssit

Suomessa oli voimassa niin sanottu huvivero vuosina 1915–1980 aluksi sotaveron nimellä ja vuodesta 1920 huviverona. Veron alkuaikana tanssia sallittiin ohjelmallisten iltamien lopuksi vain tunnin ajan. Huvitilaisuuksien pääsylipuista oli maksettava valtiolle leimaveron, jonka suuruus määrytyi huvitilaisuuden luonteen mukaan. Vero perittiin pääsylippujen leimaverona. (Hakulinen & Yli-Jokipii 2007, 61; Pesola 1996, 105–107; Haavio-Mannila & Snicker 1980, 36–37.) Sotien jälkeen pelkkiä tansseja ei saanut olla ollenkaan vaan ainoastaan iltamia (Alakulju ym., haastattelu 7.8.2014). Itse olen näitä huviverolippuja postista käynyt Petukan tansseja varten 1970-luvun lopulla ostamassa. Tuolloin huvivero ei koskenut tilaisuuksia, joissa tanssia oli vain 1,5 tuntia ohjelman lopuksi eli iltamia ja näytelmäesityksiä.

Pelkkiä iltamia Petäjäskosken Nuorisoseuralla oli 1960-luvulla vain muutamia. Vuonna 1961 seura täytti 50 vuotta, ja tuona vuonna omalla seuralla pidettiin neljä kertaa näytelmäillamat, ja vierailuja muille seuroille ja muilta seuroilta Petäjäskoskelle oli paljon. Vierailuja oli myös kahden seuraavan vuoden aikana, mutta vähemmän. Vierailuissa ei maksettu tilavuokraa, esittävä seura sai lipputulot ja talon omistava seura piti puffetin (Alakulju ym., haastattelu 20.8.2015). Kuvassa 8 on lehti-ilmoitus noista 50-vuotisjuhlien iltamista. Näytelmäesityksen lopuksi pidettiin aina tanssit. Merkintä viimeisistä iltamista 1960-luvulla oli 13.9.1964 ja lopuksi oli pidetty levytanssit.

Kuva 8. Iltamailmoitus Pyhäjokiseutu-lehdessä 16.3.1961

Seuran 60-vuotisjuhlia varten vuonna 1971 valmistettiin taas näytelmä. Muilta vuosilta 1970-luvulta ei löytynyt merkintöjä näytelmistä. Tuo vuosikymmen oli seuran toiminnassa hiljaista aikaa. Pöytäkirjasta ei muutaman vuoden ajalta ole muita merkintöjä kuin sääntömääräiset kevät- ja syyskokoukset (nämäkin puuttuvat vuodelta 1975). Johtokunnan kokouksia ei ollut ollenkaan vuosina 1973–1975.

Nuorisoseuran 70-vuotisjuhlien lähestyessä näytelmä- ja iltamatoiminta virisi taas vuonna 1980. Tällöin pidettiin neljät iltamat ja kahdet näytelmäillamat. Kuvissa 9 ja 10 on tuon ajan iltamainoksia. 1980-luvulla näytelmäillamia pidettiin joka vuosi 2–4 kertaa vuodessa. Tällöin näytelmään jälkeen ensi-illassa oli orkesteritanssit ja muulloin yleensä levytanssit. Vierailuja tehtiin lisäksi vuosittain useita, mutta ne olivat tavallisesti pelkkiä näytelmäesityksiä. Vierailuja naapuriseuroista Petäjaskoskelle ei juuri ollut. Ensi-ilta orkesteritansseineen oli yleensä toukokuussa tai kesäkuun alussa, sillä ohjaaja oli kansalaisopiston palkkaama ja näytelmän harjoittelukausi oli lukuvuosi. Näytelmä valmistui siis keväällä, ja sitä esitettiin tavallisesti seuraavaan syksyyn saakka. Heinäkuussa saattoi olla kaksikin esitystä tansseineen, sillä silloin olivat kesälomalaiset liikkeellä. Iltamia pidettiin vuosina 1980–1983 kaksi-kolme kertaa vuodessa, mutta ei enää myöhemmin tuolla vuosikymmenellä.

JUHLAILTAMAT
PETÄJÄSKOSKEN NS:LLA
 5.7. klo 20. Esitetään näytelmä "REMONTTI"
 joka keväällä Lumimetsän teatteritapahtumassa
 arvostettiin ensimmäiselle sijalle,
 ohjaus Timo Nevanperä.
 Lopuksi tanssia soittaa PATAÄSSÄ
 ja paikkakunnan hanuristit. Tervetuloa!

Kuva 9. Näytelmäiltamailmoitus Pyhäjokiseutu-lehdessä 4.7.1980

Näytelmäiltamien pito jatkui edellisen vuosikymmenen tapaan myös 1990-luvulla. Kuvassa 11 on näyte tämän vuosikymmenen lehtimainoksesta. Vuonna 1994 esitettiin peräti kolme näytelmää, joista yksi oli nuorten pienoisenäytelmä ja yksi seuran pitkäaikaisen näyttelijän taiteilijajuhlamonologi. Esityksiä tansseineen oli yhteensä seitsemän kertaa ja lisäksi vierailukäynnit. Näytelmäiltoja pidettiin 1–3 kertaa vuodessa koko loppuvuosikymmenen ajan. Iltamia pidettiin vain vuonna 1992 ja 1999 ja molempina vuosina ainoastaan yhden kerran.

YLEINEN PIKKUJOULU ★
PETÄJÄSKOSKEN NS:lla ★ ★ ★ ★ ★
 la. 19.12. klo 20.30 — 01.
 Tonttuleikkejä, näytelmiä, sketsejä, arvontaa.
 Soittaa **ROMANTIC**, solistina Jouko.
 Lippu 15 mk, sisältää piparin ja pullakahvin.
 Jr. Pentti, Markku, Pekka, Seppo

Kuva 10. Iltamailmoitus Pyhäjokiseutu-lehdessä 18.12.1981

Petäjäsken Nuorisoseura Ry:n
 80-VUOTIS
**NÄYTELMÄ
 ILTAMAT**
 "PUTKINOTKO"
 LA 13.7 KLO 20-01
 Tervetuloa! LEVYTANSSIT

Kuva 11. Näytelmäiltamailmoitus Pyhäjokiseutu-lehdessä 12.7.1991

Iltamissa ja varsinkin näytelmäiltamissa oli osin eri yleisö kuin pelkissä tansseissa. Tämä johtui siitä, että näytelmäillamat ovat kulttuuritilaisuuksia. Oman kylän näytelmät koettiin kuitenkin tavanomaisiksi tapahtumiksi ja niihin oli matala kynnyks tulla. Esimerkiksi 100 kilometrin päässä olevan Oulun kaupunginteatterin esitykset olivat ”tapahtumia”, joihin lähdettiin hienosti pukeutuneena, ja vain osa Petukan yleisöstä on siellä käynyt. Kulttuuritilaisuuden luonnetta vahvistaa myös se, että vuonna 1992 Petäjaskosken Nuorisoseura sai Oulaisten kaupungin vuosittain myöntämän kulttuuripalkinnon ansioistaan teatteritoiminnassa ja vuonna 1993 valtakunnallinen nuorisoseurajärjestö valitsi Petukan Vuoden Nuorisoseuraksi. Näytelmillä seura osallistui maakunnalliseen teatterikatselmukseen, josta voitto tuli kaksi kertaa ja lisäksi useita kunniakirjoja osasuorituksista. Kaksi kertaa osallistuttiin myös nuorisoseurajärjestön valtakunnallisille harrastajateatteripäiville, joissa roolisuorituksista saatiin kunniakirjoja.

Nuorisoseurajärjestössä iltamilla ja näytelmäiltamilla on pitkä perinne, sillä niitä järjestettiin heti järjestön syntymästä (vuosi 1811) lähtien. Vaikka toiminta Petäjaskoskella välillä on ollut hiljaista, se piristyi aina seuran juhluvuoden (tasavuosi perustamisesta) lähestyessä. Yleensä järjestettiin varsinaisen vuosijuhlan lisäksi näytelmäillamat ja tanssit. Tällä on ollut pitkä perinne, ja sitä haluttiin jatkaa muusta hiljaiselosta huolimatta.

Petäjaskoskelle ihmiset tulivat katsomaan tuttujen näyttelijöiden esitystä ja tanssit olivat sivuasiana, joskin tärkeä sellainen. Näytelmän jälkeen pieni osa yleisöstä lähti heti esityksen jälkeen kotiin. Suurin osa kuitenkin jäi tansseihin. Tällöin huomasi selvästi, että mukana oli paljon myös sellaisia, jotka eivät tulleet pelkkiin tansseihin. Näytelmäiltamien tai iltamien jälkeisissä tansseissa he kuitenkin tanssivat jonkun aikaa, juttelivat tuttujen kanssa tai vain istuivat ja katselivat tanssivia ihmisiä. Mukana oli usein lapsia, ja he olivat vähän aikaa myös tanssimassa. Tärkeä asia oli sekin, että kesäisissä näytelmäiltamissa tapasi lomalle tulleita entisiä kyläläisiä.

Näytelmäiltamissa oli tavallisesti paljon kävijöitä. Esimerkiksi vuonna 1981 pidettiin kuudet tanssit, joissa oli yhteensä 285 kävijää ja näytelmiä tuolloin esitettiin kolmesti ja kävijöitä oli 414. Näytelmät toivat paremmin tuloja kuin pelkät tanssit, sillä ensi-iltaa lukuun ottamatta musiikiksi riitti levy musiikki ja kulut olivat siten pienemmät. Iltamat eivät olleet niin tuottoisia kuin näytelmäillamat, mutta yhteisöllisyyden vahvistaminen oli niissäkin tärkeää.

5.4 Orkesteritanssit

Tämän tutkimusjakson ensimmäinen maininta orkesterista Petäjäsken Nuorisoseuran tansseissa oli 4.12.1960, jolloin soittamassa oli Salmelat ja Juola. Samana vuonna oli toisetkin orkesteritanssit eli 26.12.1960 järjestettiin hiihtokisat ja sen jälkeen oli päivätanssit soittajina taas Salmelat ja Juola. Alkuvuosina orkesteritansseja oli yleensä kolmesti vuodessa, mutta vuonna 1966 niitä oli jo kahdeksan kertaa. Vuodelta 1967 löytyi vain yksi maininta orkesterista, vuodelta 1968 neljä ja vuodelta 1969 kahdeksan. Orkestereina olivat Nukarisen yhtye, Nukariset, Veli Simosen yhtye, Pekka Tuhkala, Tuhkalan yhtye, Hietalan yhtye, Ahti Ahon yhtye, Armi Lehtosaaren yhtye, Tuohiojan yhtye, Tuohiojat, Huttusen yhtye, Guapita, Käännän yhtye ja Landolat.

Nimimerkki Syrjäkylän tytön kirjoituksessa mainitaan Kylpyläsaaren tanssilava (Nimimerkki Syrjäkylän tyttö 2014, 251). Tämä lava sijaitsee Haapavedellä, ja Petäjäsken matkaa sinne on noin 45 kilometriä. Kirjoituksessa mainitaan esiintyjinä maakunnalliset orkesterit Guapita, Jouko Hietalan yhtye ja Aarre Huttusen yhtye (Nimimerkki Syrjäkylän tyttö 2014, 249). Nämä orkesterit löytyivät myös Petukan pöytäkirjoista sen tanssien esiintyjinä. Kylpyläsaarella orkesterit olivat yleensä lähipaikkakunnilta, mutta avajaisissa ja lopettajaisissa sekä juhannustansseissa oli valtakunnan kärkinimiä esiintymässä (Nimimerkki Syrjäkylän tyttö 2014, 251–252). Hankasalmelle rakennettiin Hangan lava keväällä 1961 ja kirjoittajan mukaan tansseissa kävijöitä oli todella paljon. Lavalla esiintyi sen ajan huippuyhtyeitä solisteineen. ("Kakkosalkojen" osoitteet tiesivät kaikki kunnan taksimiehet 2014, 241.) 1960-luvulla Petukassa kävi vain maakunnallisia orkestereita.

Lähes puolessa Petäjäsken vuoden 1971 tansseista oli orkesteri soittamassa. Tämän jälkeen orkesteritanssit olivat yleisempiä kuin levytanssit. Muilla lähiseudun tanssipaikoilla oli myös orkesteri eikä väkeä enää tullut pelkkiin levytansseihin. Petäjäsken orkestereina on mainittu Salmelat, Salmelat ja Tapsa, Cuando, Landolat, Guapita, Matti Tuhkalan yhtye, Topi, Ami ja Saku, Valto Tuohiojan yhtye, Topi ja Ami sekä Pentti Salmelan orkesteri. Orkesteri-sanaa käytettiin tutkimusaineistossa ensimmäistä kertaa Pentti Salmelan orkesterin yhteydessä 26.12.1979. Tähän saakka oli käytetty nimitystä yhtye.

1970-luvulla Hangan lavan suosio alkoi laskea, yhtyeiden tasoa laskettiin ja väki väheni edelleen. 2000 tanssijan sijasta paikalla oli vain 100–200 henkeä illassa. ("Kakkosalkojen" osoitteet tiesivät kaikki kunnan taksimiehet 2014, 241–242.) Samoin kävi Petukassa ja tanssitaukoa siellä pidettiin vuosina 1972–1976. Vuonna 1968 Raisiossa pidettiin tansseja torstaisin ja lauantaisin, mutta

väkeä ei riittänyt molempiin, joten tanssipäiväksi otettiin lauantai. Lauantaisin kilpailu oli kuitenkin niin kovaa, että väki hajosi useisiin lähialueen tanssipaikkoihin eivätkä lauantaitanssitkaan kannattaneet. Linnuksen lava Raisiossa olikin tauolla vuosina 1971–1976. Vuonna 1977 tanssien pito aloitettiin Huvilintu-nimiseksi muuttuneessa tanssipaikassa kolmena iltana viikossa (Hirvonen 2001, 33–34, 60). Pyhänkosken Nuorisoseurallakaan tanssien järjestäminen ei enää 1970-luvulla oikein kannattanut, ja ne lopetettiin vuonna 1977 (Viirret-Heiskari 1994, 80).

1970-luvun loppupuolella Petäjäskosken Nuorisoseuralla harjoitteli orkesteri nimeltään Pohjantähti ja Mikko. Soittajat olivat nuoria, rippikouluikäisiä ja hieman vanhempia, poikia. Kylän nuorisola oli usein harjoituksissa kuuntelemassa ja vietti samalla nuorteniltaansa. Muistan, kun olin rippileirillä isosena vuonna 1978. Siellä oli leiriläisenä orkesterin kosketinsoittaja, joka sai yhden vapaailan, koska yhtyeellä oli keikka. Tällä kosketinsoittajalla oli tapana tauoilla soittaa Oulaisten seurakunnan leirikeskuksen harmoniaa, ja mieleeni on jäänyt humppa ”Hiekkaan vain jäljet jää”, jota hän aina soitti. Pohjantähti soitti myös Petukan tansseissa.

Petäjäskosken lähiympäristössä esimerkiksi Yppärin Urheilijoiden Merimajalla ja Pyhänkosken Nuorisoseuralla pidettiin nuorisolle suunnattuja tansseja. Esiintyjinä oli valtakunnallisesti kuuluisia yhtyeitä. Myös Raisiossa järjestettiin vuodesta 1977 nuorisolle tansseja perjantaisin, mutta ne hiipuivat 1980-luvun lopulla (Hirvonen 2001, 34.) Petukassa tällaisia nuorisolle suunnattuja tansseja ei järjestetty ollenkaan.

Petukassa oli 1980-luvulla vähän tansseja, ja orkestereina on mainittu Leo Kinnusen orkesteri, Tupahumppa, Pataässä, Erkki Kallion orkesteri, Kalle Oravalan orkesteri, Renkipojat, Reissumies, Tuomo Peltoniemi & Lyömättömät sekä Revontulet & Heikki Kotila. Tansseja oli näytelmäiltojen yhteydessä, jolloin ensi-illassa oli yleensä orkesteritanssit. Hangan lavallakin oli 1980-luvulla kausia, jolloin tansseja ei järjestetty kuin korkeintaan juhannuksena (”Kakkosalkojen” osoitteet tiesivät kaikki kunnon taksimiehet 2014, 242). Raisiossa tanssien pito hiipui myös, ja kolmen viikoittaisen tanssi-illan sijaan jäi vain lauantain tanssit (Hirvonen 2001, 34).

Oulaistalainen rock-yhtye Barons (katso luku 5.7 Diskot) soitti kerran hirvipeijaisissa mukanaan hanuristi. Yhtye soitti varsinaisesta ohjelmistostaan poiketen koko illan tanssimusiikkia. (Simunaniemi 2015, haastattelu 29.8.2015.) Tarkkaa ajankohtaa tälle tapahtumalle en pystynyt tutkimusaineiston perusteella määrittämään eikä haastateltavakaan sitä muistanut. Yhtye soitti kuitenkin 1970-luvun loppupuolelta 1980-luvun puoliväliin, joten tapaus sijoittunee 1980-luvulle. Ajanjaksol-

la 1985–1988 ei järjestetty ollenkaan pelkkiä tansseja. Pitkän tauon jälkeen 2.12.1989 pidetyissä tansseissa myytiin 76 lippua.

Seuran pöytäkirjassa 9.11.1989 on merkintä, että päätettiin antaa poikain orkesterin harjoitella seuralla ilmaiseksi. Missään ei kuitenkaan ole merkintää, mikä orkesteri on kyseessä. Soittajat ovat kuitenkin ilmeisesti oman kylän nuoria, koska muiden kylien asioissa on yleensä mainittu kylän nimi.

Petäjäskosken Nuorisoseuran toimitalolle oli tehty laajennus ja paljon muutostöitä vuosien 1986–1991 aikana. Muun muassa tanssisalia oli isonnettu 100 neliömetrin kokoisesta 170 neliömetrin kokoiseksi. 13.4.1990 pidettiin perjantaitanssit ja myytiin 52 lippua. Seuran johtokunta päätti hankkia uusitulle talolle näkyvyyttä ja sunnuntaitansseissa 3.6.1990 esiintyjänä oli Reijo Kallio (167 lippua) ja 10.6.1990 tangokuningas Risto Nevala (155 lippua). Molemmat olivat tappiotansseja, mutta tanssiväki tutustui uusittuun taloon. Kesä oli tanssitaukoa ja syyskuussa oli perjantaisin tanssit joka viikko. Lokakuussa niitä pidettiin kahdesti, jonka jälkeen perjantaitanssien pito päätettiin lopettaa kannattamattomana. Marraskuussa pidettiin kahdet lauantaitanssit, ja molemmat tanssit tuottivat voittoa. Tästä alkoi Petukan tanssien uusi nousukausi, vaikka joulukuun perjantaitanssit olivat taas tappiolliset.

Vuonna 1991 päätettiin kahden naapuriseuran eli Oulaisten Nuorisoseuran ja Someronkylän Nuorisoseuran kanssa vuorotella tanssien pidossa, jotta kaikille riittäisi tanssiväkeä. Tällaista toimintaa ei ole aikaisemmin tutkimusmateriaalista löytynyt. Petäjäskosken Nuorisoseura teki aloitteen tämän toiminnan aloittamiseksi. Petäjäskoski järjesti vuonna 1991 tansseja 22 kertaa ja sama jatkui seuraavana vuonna, vaikka vuorottelurinkiin oli tullut lisäksi Kankaan, Limingojan ja Pirttikosken nuorisoseurat. Vuosiksi 1993 ja 1994 mukaan tuli vielä Merijärven Nuorisoseura. Petäjäskoskella pidettiin tansseja 1993 vain 14 kertaa, mutta vuonna 1994 taas 19 kertaa. Sopimusrenkaan vahvoina toimijoina olivat Oulaisten ja Petäjäskosken nuorisoseura, ja muut olivat heikompia toimijoita, joilla tansseja oli harvemmin. Tanssivuorojen sopiminen lähinnä Oulaisten Nuorisoseuran kanssa jatkui koko 1990-luvun ajan. Kuvassa 12 on tanssi-ilmoitus Timppa ja Jambalaya -orkesterista, joka kävi soittamassa usein koko 1990-luvun ajan. Myös 1990-luvulla Petukka oli orkestereiden harjoitustilana. Kahden oman kylän nuoren miehen duo Konkka esiintyikin taikomusiikkina tansseissa 28.1.1995. Tansseissa kävi tuolloin oman kylän nuorisoa ja muuten keski-ikäistä (40–50 vuotiasta) väkeä sekä yksin että pariskuntina (Alakulju ym., haastat-

telu 20.8.2015). Lista vuoden 1995 tansseista, orkestereineen, orkesterin hintoineen ja kävijämäärineen on liitteessä 2.

Kuva 12. Tanssi-ilmoitus Pyhäjokiseutu-lehdessä 5.4.1991

Tansseissa kävijöiden määrä väheni vuonna 1996, ja sama suuntaus jatkui seuraavanakin vuonna. Seuran johtokunta hankki talolle keskioluen anniskeluoikeudet vuonna 1997 ja irtisanoi ne vuoden 1999 lopussa. Näillä oluenmyyntioikeuksilla yritettiin houkutella väkeä paikalle, mutta se ei onnistunut. Vuonna 1998 lähes kaikki tanssit olivat enemmän ja vähemmän tappiollisia. Pöytäkirjassa 8.7.1998 on merkintä, että seuran johtokunta on pohtinut tanssien kannattavuutta miettimällä tanssipaikan vahvuuksia ja heikkouksia. Vahvuuksina olivat siisteys, avulias henkilöstö, tilava talo ja mukaan tulleet uudet tanssijat. Huonoa oli se, että talo sijaitsee kaukana keskuksista (mm. Oulaisiin 15 km), ulko- ja sisäsomistuksen vähyyks ja nuoren väen vähäinen määrä. Vuonna 1999 järjestettiin enää neljä tanssia.

Vuonna 1999 neljän oulaistelaisen nuoren bändi on pyytänyt seuran taloa harjoittelupaikakseen ja seuran johtokunta on siihen antanut luvan. Tarkempia tietoja orkesterista ei seuran pöytäkirjoista löytynyt. Tämä on voinut olla tanssiorkesteri Coralia, jonka soittaja muistelee, että he aloittivat 2000-luvun alussa tai jo 1990-luvun lopussa (Kotka, haastattelu 28.8.2015). Orkesteri on edelleen toiminnassa.

Petäjäskoskella on ollut vain paikallisia tai maakunnallisia orkestereita paria poikkeusta lukuun ottamatta (Reijo Kallio, Risto Nevala ja Maarit Peltoniemi). Lähialueen tanssipajoista Pyhäkosken Nuorisoseuralla ja Pyhäjoella sijaitsevalla Yppärin Merimajalla on ollut paljonkin valtakunnan kuuluisuuksia esiintymässä. Samoin oli 1970-luvun lopulla ja 1980-luvulla Ylivieskan uimahallilla, jossa oli huomattavasti isompi tanssitalo kuin nuorisoseuran taloilla. Petukan kokoa vastaavilla taloilla esiintyivät lähinnä paikalliset ja maakunnalliset orkesterit ainakin sinä aikana, kun itse olin tansseja järjestämässä (vuosina 1978–1997). Raisiossa puolestaan 1960-luvun alussa oli paikallisia ja lähiseudun orkestereita ja joskus vieraileva solisti Helsingistä. 1960-luvun loppupuolella oli

show-tyyppisiä esiintymisiä ja vuodesta 1977 lähinnä humppaorkestereita. 1980-luvulla perjantaitansseissa oli iskelmäpainotteinen musiikki ja esiintyjät valtakunnan huipulta. Lauantaisin oli aikuisten konkarimusiikkia ja 1980-luvun lopusta Seinäjoen tangomarkkinoiden siivittämänä tangon esittäjiä. (Hirvonen 2001, 38–42.)

Keskioluen myynti vapautui vuonna 1969 kauppoihin ja samalla ostoikäraja aleni 21 vuodesta 18 vuoteen (Iltalehti, viitattu 17.10.2015.) Tutkimuksessaan Hirvonen sanoo tanssiravintoloiden vieneen aikuisväestön tansseista (Hirvonen 2001, 60). Myös haastattelussa todettiin sama asia (Alakulju ym., haastattelu 7.8.2014). Petäjäskoskelta ja lähiympäristöstä väki kävi ravintolatansseissa Ylivieskassa Ravintola Vieskassa ja Oulaisissa Onnikassa. Molemmat olivat tanssiravintoloita, joissa kävi nimekkäitä esiintyjä. Keskioluen vapautuminen Alkosta kauppoihin ja anniskeluilän aleneminen 18 vuoteen lisäsivät myös ravintolassa käyntiä. Lakimuutosta ennen anniskeluaikä oli ollut 21 vuotta, ja nyt aikaisemmin nuorilta kielletty asia oli muuttunut sallituksi ja siinä oli myös uutuudenviehätystä. Tämä vaikutti siihen, että ravintolat muuttuivat ”paremman väen” paikoista ”kaiken kansan” ajanviettopaikoiksi. (Kuha 2005, 70.) Petäjäskosken tanssinuoriso kävi 1980-luvun lopulla ja 1990-luvun alussa sekä ravintolatansseissa että tanssipaikoilla. Ravintoloissa käytiin tanssimassa Ylivieskan Vieskassa ja Nivalan Puustellissa.

Aikaisemmin tansseissa oli kuljettu polkupyörillä ja tanssimatkat olivat olleet kohtuullisen lyhyitä. Tosin yksi haastateltava kertoi tehneensä talvella noin 54 kilometrin tanssireissun polkupyörällä. Tuolloin Petukassa oli ollut päivätanssit ja kaverin kanssa oli sovittu iltatansseihin lähtö Pyhäkoskelle. Kaveri ei ollutkaan tullut, mutta haastateltava oli yksin ajanut Pyhäkosken Nuorisoseuralle, jossa oli ollut vähänlaisesti väkeä. Tämän takia hän oli päättänyt jatkaa matkaa Oulaisiin, Soihdulan tansseihin ja sieltä vielä yöllä kotiin Petäjäskoskelle. (Alakulju ym., haastattelu 20.8.2015.) Autoilun yleistyminen lisäsi mahdollisuutta kulkea laajalla alueella tansseissa. Esimerkiksi vuonna 1953 ja 1954 syntyneet veljeni hankkivat itsellensä autot hetimiten ajokortin saatuaan. 1970-luvulla yleistyi myös tanssien linja-autokuljetukset isoille tanssipaikoille (mm. Pyhäkosken Nuorisoseura) tosin lähinnä viikonlopputansseihin. Väki kerääntyi suuremmille tanssipaikoille, joilla esiintyi aikansa kuuluisuuksia.

Myös television vaikutus ihmisten vapaa-ajan käyttöön oli suuri. Ensimmäisiä televisiota kerääntyttiin katsomaan ympäri kylää. Vuonna 1958 tv-lupia lunastettiin noin 7500 kappaletta, 1960-luvun alussa niitä oli lähes 100 000 ja vuonna 1969 yli miljoona (Perälä 2011, viitattu 18.10.2015; Kolumbia, viitattu 18.10.2015). Uusi ajanviette vei aikaa esimerkiksi tansseissa käynniltä. Laulaja-

tar Annikki Tähti muistelee, että varsinkin 1970-luvun puolivälissä hänelle kommentoitiin, että hän on palannut tauon jälkeen taas laulamaan. Laulajatar oli kuitenkin keikkaillut jatkuvasti. Tähdien mukaan yleisö oli välillä jäänyt kotiin televisiota katsomaan eikä kulkenut tansseissa. Annikki Tähti ei tuolloin juuri televisiossa esiintynyt, ja siitä oli tullut mielikuva, että hän ei keikkailekaan. (Hakasalo 1979, 87.) Televisiolupien määrän kasvu ajoittuu Petukan tanssitoiminnan hiljenemisen kanssa samoihin aikoihin. Lapsuudenkotiini televisio hankittiin jouluksi 1963 ja naapurissa se oli ollut jo aikaisemmin. Ohjelmatarjonta televisiossa laajeni pikkuhiljaa, ja suosittu Lauantaitanssit ohjelma alkoi vuonna 1971 (Iltalehti 2007, viitattu 24.10.2015; Rantalainen 2012, viitattu 24.10.2015). Television tulo lienee vaikuttanut myös Petäjäsken Nuorisoseuran tanssitoimintaan tanssiväkeä vähentävästi.

Yleisradio perusti Iskelmäradion 1980-luvun puolivälissä, ja vanhoille iskelmille tuli uusia laulajia kuten Topi Sorsakoski ja sitä myötä myös uusia kuulijoita. Suomeen perustettiin kylätoimikuntia, ja seurojen talojen korjaukseen oli mahdollista saada valtiolta avustusta. Tanssilavakulttuuri nousi uuteen suosioon 1990-luvulla. Tähän vaikuttivat muun muassa vuoden 1991 lama ja sen jälkeinen työttömyys sekä Euroopan unioniin liittyminen. Kansallisromanttiset elokuvat kuten Markku Pölösen ”Onnen maa” toivat tanssilavat ja tanssikulttuurin taas ihmisten tietoisuuteen hyvin positiivisella tavalla. (Niiniluoto 2002, 68.) Petäjäskenkellekin perustettiin kylätoimikunta vuonna 1982, ja kylälle saatiin uusi, pysyvä silta vuonna 1980 (Alavaikko 2005, 199, 267). Aikaisempi silta oli ollut parin kilometrin päässä koulusta ja nuorisoseurasta, ja tämä puinen renkkusilta oli purettava aina kevättulvan alta pois. Pysyvän sillan saaminen oli kylää yhdistävä ja nuorisoseuran toimintaa aktivoiva asia. Petäjäsken kylä sijoittuu molemmin puolin Pyhäjokea. Silta tehtiin uuteen paikkaan, keskelle kylää ja näin kylästä muodostui yksi kokonaisuus.

Petukan tanssitoiminta alkoi nousta taas 1990-luvulla, ja siihen on vaikuttanut moni asia. Näytelmätoiminta oli ollut vahvaa jo koko 1980-luvun, ja lähialueen väki tunsi paikan. 1980-luvulla oli tehty kaksi remonttia, joista oli uutisoitu laajasti paikallislehdessä. Toiminnan vetäjiksi oli tullut innostuneita henkilöitä, jotka saivat muita kyläläisiä mukaansa toimintaa tekemään. Esimerkkinä tästä on seuran jäsenmäärä. Vuonna 1979 seuralla oli 101 jäsentä ja vuonna 1983 jäsenmäärä nousi 283 jäseneseen. Seuran johtokunta uskalsi ottaa riskin ja tilata kaksi kuuluisuutta seuralle esiintymään keväällä 1990, ja paikalle tuli kolminkertainen väkimäärä edellisiin tansseihin verrattuna. Näin tietoisuus talon hyvästä kunnosta, hienosta lattiasta ja tanssiväen riittävydestä levisi heidän mukanaan.

Ajan mittaan kuitenkin ongelmaksi muodostui se, että Petäjäskosken Nuorisoseuran talo oli sen verran pieni, että sinne ei mahtunut niin paljon väkeä kuin kuuluisuuksien keikkapalkkioiden maksamiseen olisi tarvittu. Lipun hinnasta riippuen nollatulokseen pääsi 1980- ja 1990-luvuilla, jos tanssilippuja myytiin 80–100 kappaletta. Edes talon laajennuksen jälkeen sisälle ei saanut ottaa kuin 225 henkilöä, joten huippunimiä ei tuolloinkaan voinut ottaa esiintymään. Vuonna 1990 ohjelmatoimisto velotti Reijo Kallion keikasta 7500,00 markkaa ja Risto Nevalan keikasta 7900,00 markkaa. Petukan lähialueelle perustettiin 1990-luvulla kaksi suurta viihdekeskusta, joista toinen on Merisärkkä Kalajoen Hiekkasärkillä ja toinen Urjanlinna Sievin Maasydämenjärvellä. Näiden perustaminen vaikutti Petukan tanssitoiminnan hiljenemiseen.

Yksi syy tanssiväen siirtymiseen toiseen paikkaan voi olla myös pelkkä vaihtelunhalu. 1980-luvulla Piippsjärven Nuorisoseuralla oli tosi suosittuja sunnuntai-illan tansseja. Talo remontoitiin ja tanssitoimintaa ei sinä aikana ollut. Uuteen, kunnostettuun taloon tanssiväki ei kuitenkaan palannut. Toinen esimerkki on Koskenperän tanssilava Nivalan Karvoskylällä. Se oli 1980-luvun lopulla todella suosittu kesätanssipaiikka, jossa kulki 18–30-vuotiasta tanssiyleisöä. Vaikka talolla ei tapahtunut mitään mullistuksia, tanssiväki vain lopetti siellä käymisen ja siirtyi Toholammille tanssimaan. Näin saattoi käydä myös Petäjäskoskella 1990-luvulla, sillä tansseja oli ollut jo yhdeksän vuoden ajan.

5.5 Levytanssit

Levytansseja järjestettiin Petäjäskosken Nuorisoseuralla muulloinkin kuin torstaitansseina. Esimerkiksi vuosina 1960 ja 1961 tansseja järjestettiin yhdeksän kertaa sunnuntaisin, ja seuran pöytäkirjojen mukaan vain yksissä niistä oli orkesteri. Tanssi-ilmoituksessa mainostettiin orkesterin sijasta uusia levyhankintoja (katso kuva 12). Ilmoituksiin merkittiin myös orkesterin tilalle esiintyjäksi Neulapojat (Alakulju ym., haastattelu 20.8.2015).

Kuva 12. Tanssi-ilmoitus Pyhäjokiseutu-lehdessä 19.1.1961

Levytansseja pidettiin myös vuosikokouksen ja erilaisten urheilutapahtumien yhteydessä varsinkin 1960-luvulla. Silloin puhuttiin "Markan tansseista", sillä levytanssien lippu maksoi markan. Rahastonhoitaja kertoi, että tanssien jälkeen polkupyörällä kotiin mennessään hänellä oli mukanaan muovikassillinen markkoja (Alakulju ym., haastattelu 7.8.2014). Myös iltamien ja näytelmäiltamien lopuksi saattoi olla levytanssit. Vuonna 1970 järjestettiin muutamat levytanssit sunnuntaisin.

1980-luvulla ei enää järjestetty pelkkiä levytansseja eikä myöskään 1990-luvulla. Molemmilla vuosikymmenillä levytansseja oli joskus iltamien yhteydessä. Yleisiä ne olivat näytelmäiltamissa ensi-illan jälkeen olevissa esityksissä. Karaoketanssejakin yritettiin, mutta 12.6.1997 järjestettyihin tansseihin myytiin vain seitsemän lippua.

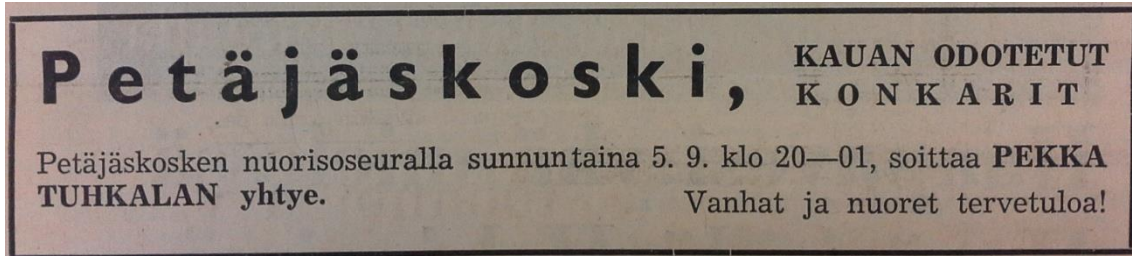
Iltamissa ja näytelmissä tanssi ei ole pääosassa, joten levytanssit riittävät tyydyttämään yleisön tanssinmusiikin tarpeen. Tanssiväki kulkee usein yhtyeiden perässä seuraten omaa suosikkiaan, missä sitten tämä esiintyykin. Tätä tapahtuu huippunimien tansseissa, mutta myös maakunnallisilla orkestereilla on niitä ihailevia seuraajia eli faneja. Tämä vähentää levytanssien kiinnostavuutta.

5.6 Konkarit

Marjatta Lamminmäki kertoi, että "vanhempien ihmisten tansseissakäynti koki uuden villin tulemisen 70-luvun taitteessa". Tansseissa kuljettiin joka lauantai. Asuina olivat muun muassa housupuvut ja pitkät, maata laahaavat hameet. (Lamminmäki 2014, 227.) Äitini ja isäni kulkivat konka-

reissa yhden lähellä kotiamme asuvan pariskunnan kanssa. Muistan, että myös äidilläni ja hänen ystävättärellään oli pitkät tanssihameet. Haastattelussa kysyin konkarit nimityksen alkuperää. Haastateltavien mukaan nimitys on syntynyt niin, että vanhempia ihmisiä sanotaan konkareiksi ja siitä tuli nimitys konkareiden tanssit eli konkarit. Nuori väki hiipui tansseista pois ja jäljelle jäivät konkarit. (Alakulju ym., haastattelu 7.8.2014.)

Myös Petäjäsken Nuorisoseuralla konkareiden pito alkoi 1970-luvulla yleistyä. Ensimmäiset konkarit on seuran pöytäkirjojen mukaan pidetty kuitenkin jo 5.9.1965 (katso kuva 13). Seuraavat olivat 9.10.1966 ja 13.9.1969. Orkesteritanssit eivät Petäjäskenkellä olleet tuolloin vielä kovin yleisiä, mutta kaikissa näissä ensimmäisissä konkareissa oli orkesteri soittamassa. Vuodesta 1970 lähtien konkareita oli muutaman kerran vuodessa. Vuonna 1970 tansseja pidettiin kaikkiaan 31 kertaa ja vuonna 1971 niitä oli 25 kertaa. Konkarit olivat aina lauantaisin ja muut tanssit viikolla. Tanssien pito Petäjäskenkellä loppui kokonaan vuonna 1972. Taukoa kesti neljä vuotta, ja konkareiden pitoa aloitettiin uudelleen vuonna 1977, ja niitä pidettiin 2–6 kertaa vuodessa. Kuvassa 14 on konkari-ilmoitus tältä ajalta. Vuonna 1978 konkareita oli vaihdellen joko perjantaina tai lauantaina.

Kuva 13. Tanssi-ilmoitus Pyhäjokiseutu-lehdessä 4.9.1965

Kuva 14. Tanssi-ilmoitus Pyhäjokiseutu-lehdessä 23.9.1977

Yritin selvittää, milloin konkarit nimitys on jäänyt pois käytöstä, mutta en onnistunut siinä. Tutkimusaineistossa nimitys mainitaan viimeisen kerran 1.7.1978 järjestettyjen tanssien yhteydessä. Internetiä selatessani löysin ilmoituksen, jossa Kuusamon Käylän Korpilohon tanssitalo mainostaa 30.6.2012 ja 4.8.2012 pidettyjä konkaritansseja (Käylän seudun Maamiesseura ry, viitattu 8.9.2015). Siellä järjestetään säännöllisesti kahdesti vuodessa konkaritanssit, ja muut vuoden aikana järjestettävät tanssitilaisuudet ovat vain tansseja. Myös Chrystal-orkesterin tansseja Hailuodon Nuorisoseuran talolla 28.6.2013 mainostetaan konkaritansseina (Kaleva, viitattu 8.9.2015). Tuolloin tosin oli kyseessä Pohjois-Pohjanmaan Nuorisoseurojen Liiton järjestämät vuosittaiset Maakuntajuhlat, joissa muistellaan perinteitä. Eri solistit ovat julkaisseet 1970–1975 välisenä aikana levyjä Konkarilevyjen nimellä (muun muassa Erkki Junkkarinen ja Mikko Järvinen).

Raisiossa järjestettiin konkareita 1970-luvulta 1980-luvun puoliväliin asti. Lauantai oli aikuisten konkaritanssipäivä, jolloin paikalla oli vanhempaa ja keski-ikäistä väkeä. 1980- ja 1990-luvuilla tanssipaikoille tulivat takaisin siellä 1950- ja 1960-luvuilla käyneet. (Hirvonen 2001, 42, 44.) Omat vanhempani olivat konkareissa kulkiessaan 45–55-vuotiaita ja heidän ystäväpariskuntansa hieman nuorempia. Tämän ikäisten perheellisten henkilöiden lapset olivat jo sen ikäisiä, että pystyivät olemaan keskenään kotona ja vanhemmat pääsivät tansseihin. Osalla lapset olivat jo aikuis-tuneet. Television lauantaitansseissa oli tavallisia ihmisiä tanssimassa, ja se ehkä osaltaan innosti kulkemaan konkareissa. 1960-luvun nuoriso taas puolestaan oli perustanut perheet, ja pienten lasten vanhempina eivät niin päässeet tansseihin. Tämän toteaa myös Tuohimaa sanoen, että työ, arki ja lastenhoito veivät aikaa viihteeltä (Tuohimaa 2013, 22).

5.7 Diskot

Diskoja Petäjäskosken Nuorisoseuralla järjestettiin 1980-luvulla vuosina 1981–1987 sekä vuosina 1989, 1991 ja 1994. Nuoret olivat saaneet kokoontua seuralle istumaan iltaa sekä pelaamaan pingistä ja kesällä lentopalloa. Diskot toivat näihin kokoontumisiin oman lisänsä. Seuran toimintakertomuksessa vuodelta 1982 on maininta, että diskoissa on käynyt pääasiassa oman kylän nuoria. Keskimääräisesti eniten osallistujia diskoissa on ollut vuosina 1985 (43 henkilöä/disko) ja 1986 (59 henkilöä/disko). Vertailun vuoksi todettakoon, että vuonna 1986 seuralla oli jäsenenä 33 nuorta ikähaarukassa 13–18 vuotta. Keskusseuran toimintatilastoihin disko-kohta tuli vuonna 1983.

Diskomusiikinimitystä alettiin maailmalla käyttää vasta 1970-luvulla. Levymusiikkia soittavia tanssipaikkoja oli ollut jo aikaisemmin, ja DJ:n rooli syntyi 1950-luvulla amerikkalaisessa radiossa. Diskoteekit levisivät toisen maailmansodan jälkeen eri puolille Eurooppaa ja 1960-luvulla Yhdysvaltoihin. Pop-aallon myötä 1960-luvulla ne saavuttivat suuren suosion. (Mattila 2002, 180.) Suomeen diskomusiikki tuli 1970-luvun puolivälin jälkeen (von Bagh & Hakasalo 1986, 483). Helsingissä maineikkaita diskoteekkejä oli jo 1960-luvun loppupuolella (Mattila 2002, 181). Itse muistan kulkeneeni muutaman kerran koulun yläasteen diskossa vuonna 1976 ja 1977. Petukan ensimmäinen disko oli vuonna 1981 eli aika pian diskomusiikin Suomeen tulon jälkeen.

Haastattelussa silloiset diskoissa kulkeneet nuoret muistelivat, että ensimmäiset diskot järjestettiin nuorten omin voimin ja kävijöinä oli oman kylän väki ja satunnaisesti muutama kävijä Oulaisten keskustasta ja Merijärveltä (matkaa molempiin n. 10 km). Levyjen soittajana toimi oman kylän nuori, eikä hänelle aluksi maksettu mitään palkkiota. Diskovaloja ei ollut, vaan valaistusta vain himmennettiin. Yksi nuorista meni Haapaveden ammattikouluun sähköasentajalinjalle, ja oli vuonna 1984 kysynyt opettajalta, saisiko hän koulutyönä tehdä värivalot seuran näyttämölle. Hän sai luvan ja valot tehtiin niin, että kahteen lautaan kiinnitettiin molempiin kolme lampun pohjaa, joihin laitettiin eriväriset lamput. Lamppujen välkkyminen saatiin aikaan katkaisijoita painelemalla. Kovin kauan yksi henkilö ei tätä käsityötä jaksanut tehdä, vaan vuoroa oli vaihdettava tiheään. Myöhemmin tiskijukkana oli vielä toinen nuori, joka hankki myös diskopallon. (Mäkelä & Törmälä, haastattelu 21.8.2015.) Nuorisoseuran kirjanpidosta selvisi, että vuonna 1982 pidettiin neljä diskoa ja niistä ei maksettu kenellekään soittopalkkiota. Myös keväällä 1983 pidettiin näin yksi disko ja vasta syksystä 1983 alkaen soittajalle maksettiin korvaus. Ensimmäiset diskot olivat lähinnä tilaisuuksia, joissa tavallaan leikittiin diskossa olemista (Mäkelä & Törmälä, haastattelu 21.8.2015). Kylän nuorista kaikkiaan kuusi eri henkilöä oli diskoissa soittajana eli DJ:nä.

Silloin tällöin disko järjestettiin yhteistyössä Oulaisten kaupungin nuorisotoimen kanssa siten, että nuorisotoimi järjesti kaupungin keskustasta (matkaa 15 km) ilmaisen linja-autokuljetuksen Petäjäskoskelle diskoon. Kerran (vuonna 1986) linja-auto kustannettiin puoliksi Petukan ja kaupungin kesken. Toinen yhteistyömuoto oli se, että nuorisotoimi kustansi diskoon hieman tavallista nimekkäämmin levyjen soittajan eli DJ:n. Myös kaupungin raittiuslautakunnalta saatiin vuonna 1984 avustusta 400,00 markkaa raittiusdiskon pitämiseen. Tässä kuvassa on lehtileikkeeseen virheellisesti käsin merkitty vuosi 1985 (katso kuva 15). Kahdesti myös Carnival Disco Oulaista kävi omaan lukuunsa pitämässä seuralla diskon.

Kuva 15. Tanssi-ilmoitus Pyhäjokiseutu-lehdessä 24.10.1984

Oulaistalainen Rock-yhtye Barons, jossa soitti yksi Petäjäsken nuori, piti Petukassa säännöllisesti soittoharjoituksiaan pitkän aikaa. Se myös soitti seuran diskossa kaksi tai kolme kertaa. Bändin harjoituksissa oli nuoria kuuntelemassa Haapavedeltä asti, ja sekin teki paikan suosituksi nuorten keskuudessa eli diskoon oli helppo tulla, vaikka se järjestettiin sivukylällä. (Simunaniemi, haastattelu 29.8.2015.) Myös seuran pöytäkirjassa on maininta harjoittelusta. Kokouksessa 4.11.1978 on päätetty periä Baroneilta harjoittelutilavuokraa kuukausittain 25,00 markkaa.

Olin itse usein diskoissa järjestysmiehenä. Mieleeni on jäänyt se, että yhden järjestysmiehen kanssa tanssimme diskoissa usein paritanssia muiden diskoillessa. Yleensä tanssimme foksia, mutta joskus myös humppaa tietysti musiikista riippuen.

Vertailuaineistoissa Raisiossa ja Uittamolla ei diskosten järjestämisestä ole mainintaa vaan ainoastaan 1970-luvun nuorisotansseista, jotka luokittelen eri kategoriaan kuin varsinaiset diskot. Jyväskylässä ensimmäisiä diskoja oli järjestetty kesällä 1967, mutta diskot lopettivat pian toimintansa. Nämä diskot olivat anniskeluoikeudettomia tilaisuuksia. Anniskeluikärajan alennuttua 18 vuoden ravintolat aloittivat diskosten ja yökerhojen perustamisen 1970-luvulla. Näissä nuorisopaikoissa kävi pääasiassa 18–25-vuotiaita. (Kuha 2005, 68–70.)

Petukan lähialueella Oulaisissa diskoja järjestettiin Nuorisoseuralla ja Huiman Hallilla. Varsinkin Huiman Hallin tilaisuudet olivat isohkoja ja niissä oli paljon järjestyshäiriöitä. Petäjäsken diskosten kaltaista, nuorista itsestään lähtevää diskotoimintaa ei seuran lähialueella ollut. Mielestäni Petukan diskosten syntyyn vaikutti se, että kylän nuoret olivat vapaasti saaneet kokoontua seurala. Nuoret kuuntelivat paljon musiikkia ja heillä itsellään oli diskoihin tarvittava musiikki. Nuoret uskalsivat esittää diskosten pitämistä seuran hallintohenkilöille, jotka olivat heille tuttuja. Järjestyshäiriöitä ei Petukan diskoissa ollut, joten niiden järjestäminen oli helppoa.

5.8 Tanssikurssit

Tanssikursseja ei ollut 1960-luvulla vaan tyttökaverit opettivat tanssimaan. Tansseja olivat jenkka, valssi, tango, humppa ja samba. (Nimimerkki Syrjäkylän tyttö 2014, 249.) Haastateltavieni mukaan monet ovat opetelleet tanssimaan pienten paikkojen tansseissa. On katsottu toisista mallia, eikä se ole aina ollut niin tarkkaa, miten menee. Sen kummempia kursseja ei ennen ollut. Petäjäsken Nuorisoseuralla pidettiin kuitenkin tanhukursseja, ja niissä oppi polkan, jenkkan, masurkan ja muutakin. Ohjaajat tulivat keskusseurasta Oulusta. (Alakulju ym., haastattelu 7.8.2014.)

Oman tanssitaiteeni perustan sain tällaisen kansantanssikurssin ansiosta. Yhdeksän vuotta minua vanhempi veljeni oli kursseilla ja halusi harjoitella kotona. Hän otti minut, 9-vuotiaan tytön, harjoittelukumppanikseen. Hän tanssi ja minä yritin seurata. Muistan, että pari kertaa ruokailunkin aikana, kun radiosta tuli Musiikkia lepopäivän ratoksi -ohjelma, laitoimme matot syrjään ja tanssimme. Tämä tapahtui 1970-luvun alkupuolella.

1970-luvun lopussa seuran toiminnan virittyä uudelleen nuoret opettelivat taas keskenään tanssimaan. Opettajina toimivat ne, jotka osasivat jo tanssia. Kerran jenkkaa opeteltaessa salia kierrettiin pitkillä loikilla ja vauhdilla. Jo jenkkaa osaavat neuvoivat, että ei tarvitse ottaa niin isoja loikkia vaan pienemmillä hypyillä jaksaa paremmin. (Simunaniemi, haastattelu 29.8.2015.) 1980-luvun alusta saakka Petäjäsken Nuorisoseuralla oli oma tanhuohjaaja. Tanhuharjoituksissa kävijät oppivat siinä myös jenkkaa, polkkaa ja masurkkaa. Nuortenilloissa eli vapaissa nuorten kokoontumisissa nuorisoseuran talolla oli tapana soittaa levyjä. Yleensä tanssittiin tyttöparina, mutta vähitellen pojatkin innostuivat ja opettelivat tyttöjen kanssa tansseja. Lähinnä foksi, valssi ja humppa olivat niitä, joita pojille opetettiin. Tällaista tanssinopetusta oli ollut myös 1970-luvun alussa (Mäkelä, haastattelu 21.8.2015).

Petäjäsken Nuorisoseuralla järjestettiin vuonna 1981 tanssikurssi, jonka ohjaajana oli Pohjois-Pohjanmaan Nuorisoseurojen Liiton eli Keskusseuran työntekijä Oulusta. Kurssi pidettiin kahtena iltana, ja kurssilaisia oli noin 20. Olin itse kurssilla mukana, ja mieleeni jäi tangon opettelusta se, että ohjaaja opetti kolme hidasta askelta ja kaksi nopeaa. Hetken kurssilaiset niin tanssivat, mutta sitten ohjaajalle sanottiin, että meilläpäin tanssitaan kaksi hidasta ja kaksi nopeaa. Tämän jälkeen ohjaaja vaihtoi opetuksen toiveemme mukaiseksi.

Vuonna 1989 tanssikurssi järjestettiin omin voimin. Sitä pidettiin seitsemän kertaa, ja paikalla oli 11–15 kurssilaista, osa Oulaisten keskustasta. Vuonna 1998 järjestettiin tanssikurssi, jossa oli ulkopuolinen opettaja oman seuran ohjaajan kaverina. Kurssia pidettiin heinäkuussa kolme kertaa. Tällöinkin mukana oli kurssilaisia Oulaisten keskustasta. Seuran pöytäkirjassa 8.7.1998 on maininta, että kurssilaiset pääsivät puoleen hintaa seuran tansseihin 8.8.1998. Muista varsinaisista tanssikursseista ei tutkimusaineistosta löytynyt mainintoja.

Samaan tapaan toimittiin myös Petäjäskosken naapuriseuroissa. Petukan tanhuohjaaja kävi 1980- ja 1990-luvuilla pitämässä muutaman paritanssikurssin Merijärven ja Oulaisten Nuorisoseuroilla. Turussa oli jo 1960-luvulla tanssikouluja, joissa myös Raisiolaiset kävivät tanssia opetelemassa. Silti sisarusten antama oppi oli sielläkin hyvin yleistä. (Hirvonen 2001, 50.)

Mitään säännöllistä seuratanssin kurssitoimintaa ei Petukan lähiympäristössä siis ollut. Tutkimusajanjaksolla lähin säännöllistä tanssikurssitoimintaa järjestävä kilpatanssiseura oli Oulussa Telemark, joka on perustettu vuonna 1965 (Telemark Team ry, viitattu 24.10.2015). Matkaa sinne kertyi kuitenkin yhteen suuntaan hieman yli sata kilometriä. Puolta lähemmäs Raahen perustettiin kilpatanssiseura Raahen Rytmikkäät vuonna 1982. Pelkän lava- ja seuratanssin säännölliset viikkoharjoitukset alkoivat Kalajoella aivan 1990-luvun lopussa. Kilpatanssin harjoittelu ei kiinnostanut nuoria niin paljoa, että he olisivat noin kauas säännöllisiin harjoituksiin lähteneet. Harjoitukset ovat yleensä iltaisin eikä julkisilla kulkuvälineillä olisi pystynyt kulkemaan. Vanhempien suurta panostusta olisi tarvittu, jos kurssitoimintaan olisi lähdetty mukaan. Petukan naapuriseurasta Merijärveltä oli yksi nuori mies käynyt armeija-aikanaan Oulussa Telemarkin tanssiharjoituksissa.

6 PÄÄTELMÄT JA POHDINTA

Tutkimuksen edetessä jouduin palaamaan toimintakertomuksiin ja pöytäkirjoihin useaan kertaan tarkistaakseni niistä tietoja tai lisätäkseni jonkun yksityiskohdan. Nautin todella vanhojen pöytäkirjojen lukemisesta ja nuuskin niiden ihanaa, vanhaa tuoksua, joka tulvahti joka kerta pöytäkirjan avatessani. Tutkimustyötä olisi helpottanut, jos pöytäkirjoihin asiat olisi kirjattu niin, että niitä kymmenienkin vuosien jälkeen lukevat ymmärtävät asioiden kulun. Nimistä tarvittaisiin aina sekä etu- että sukunimi ja asioista tarpeeksi seikkaperäinen selvitys. Monta kertaa tutkimuksen aikana kaipasin pöytäkirjoista laajempaa selostusta päätetystä asiasta.

Petäjäsken Nuorisoseuran tanssitoiminta eri muotoineen on ollut kylälle ja lähialueelle tärkeää. Seura on ollut kokoontumispaikka oman ja naapurikylien nuorisolle. Se on ollut paikka, jossa nuoret voivat tehdä asioita yhdessä ja opetella myös tanssia, esiintymistä ja vastuullisuutta. Näytelmät tansseineen ovat luoneet yhteisöllistä toimintaa, tarjonneet erilaisia tehtäviä ja vahvistaneet itsetuntoa. Monen ikäiset henkilöt ovat harjoitelleet esitystä yhdessä toisiltaan oppien. Tilaisuuksien järjestäminen on opettanut suunnittelua, kustannuslaskentaa ja markkinointia. Tilaisuudet ovat tarjonneet yleisölle monenlaista kulttuuria ja virkistystä ja tanssit myös liikuntaa. Yhdessä toimivat ihmiset ovat pitäneet Petäjäsken Nuorisoseuran hengissä ja koko kylän aktiivisena. Tilaisuuksien tuotolla seuran talo on voitu pitää kunnossa ja näin tarjota hyvä kokoontumispaikka kylän erilaisille tapahtumille. Seuran toiminta on huomioitu myös valtakunnallisesti Vuoden Nuorisoseura-nimikkeellä ja paikallisesti Oulaisten kaupungin kulttuuripalkinnoilla.

1960-luvulla tanssitoiminta Pohjois-Pohjanmaalla oli todella vilkasta ja niin se oli myös Petäjäskenkellä ja sen lähialueella. Petukan tanssien järjestäjät ovat tehneet tuolloin valtavan työn, kun tanssiluvat on joka tansseihin erikseen haettu Oulaisista polkupyörällä ja tanssitilaisuuksia oli yhteensä 300 kertaa. Huomattavaa 1960-luvulla ja 1970-luvun alussa oli Ruotsista kesälomalle tulleiden osuus tanssiväestä.

Varsinaisia nuorisolle suunnattuja tansseja kuuluisine solisteineen kuten Danny, Tapani Kansa tai Katri-Helena ei Petäjäskenkellä ole järjestetty. Lähes kaikki orkesterit ovat olleet maakunnallisia tai lähipaikkakuntien orkestereita. Petukka on tarjonnut monelle nuorten tanssiorkesterille harjoittelutilat ja näinkin osaltaan edistänyt alueen tanssikulttuuria. Orkesterien harjoituksissa on ollut

mukana kylän nuorisoa ja nuorta väkeä kauempaakin. Näin nuoret ovat tutustuneet tanssimusiikkiin oman suosikkimusiikkinsa rinnalla.

Merkittävä asia Petukan tanssitoiminnassa olivat diskot. Yksi perustelu tälle on se, että diskot ovat Petukassa ainoa tanssien muoto, jonka alkamiseen kansainväliset tanssisuuntaukset ovat vaikuttaneet. Toinen ja mielestäni vielä tärkeämpi perustelu on se, että diskotoiminta alkoi nuorten itsensä järjestämänä tanssitoimintana. Lisäksi se oli seuralle uusi tanssimuoto eikä perustunut entisiin paritansseihin.

1990-luvulla Petukka otti aloitteen lähialueen tanssitoimijoiden keskuudessa ja oli järjestämässä tanssivuoroja eri talojen kesken. Näin saatiin tansseihin riittävästi väkeä, kulut katettua ja tuottoakin jäi. Seura nousi merkittäväksi toimijaksi, joka pystyi valitsemaan tanssipäivänsä vaikka yhteistyötä harjoittikin.

Tutkimuksen tavoitteena oli koota tietoa Petukan tanssitoiminnasta ja kulttuurista, ja se tavoite on toteutunut. Olisi mielenkiintoista laajentaa tätä tutkimusta vielä niin, että kävisi läpi kaikki paikallislehti Pyhäjokiseudun numerot ja poimisi tanssien pitopäivät ja orkestereiden nimet ylös sekä kuvaisi ilmoitukset. Lisäksi voisi käydä läpi vielä tallessa olevan kirjanpitoaineiston ja merkitä ylös, paljonko yleisöä kussakin tansseissa on ollut ja paljonko orkesterille on maksettu. Tämä toisi valaistusta myös naistentanssien pitoon. Toinen tutkimuksen arvoinen aihe olisi Petukan näytelmätoiminta, joka on ollut alueen mittakaavassa laajaa ja pitkäjänteistä.

Myös toimittaja Maarit Niiniluoto on noteerannut pienen kyläseuramme. Hän kirjoittaa Suomen tanssilavoista ja hieman muistakin tanssipaikeista kirjassa Suomi soi 1 -Tanssilavoilta tango-markkinoille. Tanssipaikeiden ajallista syntyä käsittelevässä osiossa hän kirjoittaa: ”Eikä koskaan ole liian myöhäistä, sillä vuonna 1919 perustettu Oulaisten Petäjäsken nuorisoseurakin heräsi uudelleen eloon vuonna 1989.” (Niiniluoto 2002, 71.) Tässä hän viittaa Petukan viimeisimpään laajennukseen, ja vuosi 1919 tarkoittaa nykyisen toimitalon käyttöönottovuotta. Itse nuorisoseura on perustettu jo vuonna 1911.

Tämä tutkimus oli samalla sukellus lapsuuteni ja nuoruuteni aikaan. Haikein mielin luin toimintakertomuksista asioista, joissa olin itsekkin ollut toimijana mukana. Haastattelussa todettiin, että Petukassa oli hyvä porukka pyörittämässä hommia 1980- ja 1990-luvuilla, ja me toimijat itse kukin kaipaamme sitä aikaa ja yhdessä tekemistä.

LÄHTEET

Alakulju, P., Mäkelä, E. & Mäkelä, E. 2014. Haastattelu 7.8.2014. Tekijän hallussa.

Alakulju, P., Mäkelä, E. & Mäkelä, E. 2015. Haastattelu 20.8.2015. Tekijän hallussa.

Alavaikko, T. (toim.) 2005. Petäjäsken kyläkirja 1500-luvulta 2000-luvulle. Oulaisten Kotiseutuyhdistyksen julkaisuja n:n 11. Oulainen: Petäjäsken Kyläyhdistys ry.

Anttila, K. 2005. Televisio rantautuu Suomeen. Viitattu 18.10.2015, <http://www.kolumbus.fi/webweaver/tv.html>.

Bagh, P. von & Hakasalo I. 1986. Iskelmän kultainen kirja. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Otava.

Eskola, J. & Suoranta, J. 1998. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Tampere: Osuuskunta Vastapaino.

Gronow, P. 2002. Suomalaisen tangon sielu. Teoksessa J. Lindfors, P. Gronow & J. Nyman (toim.) Suomi soi 1 – Tanssilavoilta tangomarkkinoille. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi, 14–39.

Haavio-Mannila, E. & Snicker, R. 1980. Päivätanssit. Helsinki: Werner Söderström Osakeyhtiö.

Hakasalo, I. 1979. Malmsténista Marioniin. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Hakulinen, K. & Yli-Jokipii, P. 2007. Tanssilavakirja. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö AtlasArt.

Hirvonen, M. 2001. Lavatanssit Raisiossa 1950-luvulta nykypäivään. Turun yliopiston Pro gradu - tutkielma.

Iltalehti. 2007. Muistatko vielä Lauantaitanssit? Viitattu 24.10.2015, http://www.iltalehti.fi/perhe/200712106929710_ms.shtml.

Iltalehti. 2008. Keskioluen myynti vapautettiin 1.1. vuonna 1969. Viitattu 17.10.2015, http://www.iltalehti.fi/uutiset/200812228803356_uu.shtml.

Jyväskylän yliopisto. 2014. Avoimen yliopiston Koppa. Menetelmäpolkuja humanisteille. Tutkimusstrategiat. Viitattu 7.11.2014, <https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/tutkimusstrategiat/etnografinen-tutkimus>.

"Kakkosalkojen" osoitteet tiesivät kaikki kunnon taksimiehet 2014. Teoksessa H. Saarikoski (toim.) Silloin tanssittiin tangoa, tanssikansan kertomaa 1900-luvulta. Helsinki: Kulttuuriosuuskunta Patruuna, 239–242.

Kaleva. 2013. Lehden "Musiikki/bändit/keikat" -palsta. Viitattu 8.9.2015, <http://www.kaleva.fi/menot/tapahtuma/konkaritanssit-tanssiyhtye-crystal/972150/>.

Kotka, A. 2015. Haastattelu 28.8.2015. Tekijän hallussa.

Kuha, S. 2005. Tanssilavat, konvat ja diskot nuorten kohtaamispaikkoina 1960-luvun Jyväskylässä. Teoksessa H. Mikkola (toim.) Tanssilavan luona, Huvielämää Jyväskylän Ainolassa. Jyväskylä: Minerva Kustannus Oy, 55–74.

Käylän seudun Maamiesseura ry. 2012. Kuusamon kesä 2012, Käylässä tapahtuu. Viitattu 8.9.2015, <http://wp.käylä.fi/wp-content/uploads/2012/12/esite2012.pdf>.

Lamminmäki, M. 2014. Tuntui kuin sähkövirta olisi kulkenut äkkiä läpi. Teoksessa H. Saarikoski (toim.) Silloin tanssittiin tangoa, tanssikansan kertomaa 1900-luvulta. Helsinki: Kulttuuriosuuskunta Patruuna, 222–227.

Mattila, I. 2002. Diskosta danceen. Teoksessa J. Lindfors, P. Gronow & J. Nyman (toim.) Suomi soi 2 – Rautalangasta hiphoppiin. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi, 180–192.

Murhu, R. 1988. Sata vuotta nuorisoseuratyötä Pohjois-Pohjanmaalla. Oulu: Pohjois-Pohjanmaan Nuorisoseurojen Liitto ry.

Mäkelä, P. & Törmälä, J. 2015. Haastattelu 21.8.2015. Tekijän hallussa.

Mäkelä, P. 2015. Haastattelu 21.8.2015. Tekijän hallussa.

Niiniluoto, M. 2002. Tanssilavat aitoa suomalaisuutta. Teoksessa J. Lindfors, P. Gronow & J. Nyman (toim.) Suomi soi 1 – Tanssilavoilta tangomarkkinoille. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi, 62–71.

Nimimerkki Syrjäkylän tyttö. 2014. Silloin tanssittiin tangoa! Teoksessa H. Saarikoski (toim.) Silloin tanssittiin tangoa, tanssikansan kertomaa 1900-luvulta. Helsinki: Kulttuuriosuuskunta Patruuna, 249–252.

Perälä, R. 2011. Kun tollotin tuli tupaan. Yleisradion elävä arkisto. Viitattu 18.10.2015, <http://yle.fi/aihe/artikkeli/2011/01/07/kun-tollotin-tuli-tupaan>.

Pesola, S. 1996. Tanssikiellosta lavatansseihin. Teoksessa M. Peltonen (toim.) Rillumarei ja valistus. Helsinki: Suomen Historiallinen Seura, 105–126.

Poski oli hetken poskea vasten 2014. Teoksessa H. Saarikoski (toim.) Silloin tanssittiin tangoa, tanssikansan kertomaa 1900-luvulta. Helsinki: Kulttuuriosuuskunta Patruuna, 232–238.

Rantalainen, E. 2012. Vuosikausien spekulatio voi päättyä: Tämän vuoksi Lauantaitanssit lopetettiin. Studio 55. MTV Internet. Viitattu 24.10.2015, <http://www.studio55.fi/hyvinvointi/article/vuosikausien-spekulatio-voi-paattya-taman-vuoksi-lauantaitanssit-lopetettiin/134540>.

Saarikoski, H. (toim.) 2014. Silloin tanssittiin tangoa, tanssikansan kertomaa 1900-luvulta. Helsinki: Kulttuuriosuuskunta Patruuna.

Simunaniemi, V. 2015. Haastattelu 29.8.2015. Tekijän hallussa.

Telemark Team ry. 2015. Viitattu 24.10.2015, <http://www.telemarkteam.net/>.

Tilastokeskus 2015. Väestö/muuttoliike. Väestönmuutokset ja väkiluku 1749–2014, koko maa. Viitattu 28.7.2015,

http://pxweb2.stat.fi/Dialog/varval.asp?ma=070_muutl_tau_202&path=../database/StatFin/vrm/muutl/&lang=3&multilang=fi.

Tolonen, T. & Palmu, T. 2007. Etnografia, haastattelu ja (valta)positiot. Teoksessa S. Lappalainen, P. Hynninen, T. Kankkunen, E. Lahelma & T. Tolonen (toim.) Etnografia metodologiana. Tampere: Osuuskunta Vastapaino.

Tuohimaa, M. 2013. Lavatanssikulttuuri historiakuvassa. Suurten ikäluokkien kulttuurisukupolven muistot Turun Uittamon lavatansseista 1960 – 2000. Turun yliopiston Pro gradu – tutkielma.

<https://www.doria.fi/bitstream/handle/10024/90768/gradu2013Tuohimaa.pdf?sequence=2>.

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2009. Laadullinen tutkimus ja sisältöanalyysi. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Viirret-Heiskari, R. (toim.) 1994. Ruseti-iltamia ja pukkitappeluita – Nuorisoseuratoimintaa Pyhäjokisuulta. Oulainen: Pyhäjokisuun Nuorisoseurapiiri ry.

TANSSITILAISUUDET ERI VUOSINA

LIITE 1

	tanssit	osallistujat	iltamat	osallistujat	näytelmät	osallistujat	disko	osallistujat
1960	23		1					
1961	20		1		4			
1962	28		2		1			
1963	33				2			
1964	28		1					
1965	31							
1966	35							
1967	36							
1968	28							
1969	26							
	288	0	5	0	7	0	0	0
1970	31							
1971	25		2		3			
1972 – 1976	ei ollenkaan tanssitilaisuuksia							
1977	5		1					
1978	6							
1979	5							
	72	0	3	0	3	0	0	0
1980	4	335	3	260	3	298	0	0
1981	6	285	3	240	3	414	2	90
1982	5	550	3	105	2	255	4	70
1983	1	50	2	110	2	160	6	158
1984	1	100			3	375	8	191
1985					3	230	8	303
1986			1		4	470	9	530
1987					4	286	2	31
1988					2	233	0	0
1989	1	75			4	325	1	90
	18	1395	12	715	30	3046	40	1463
1990	11	1082			3	311	0	0
1991	22	2220			3	450	3	91
1992	22	2860	1	170	2	199	0	0
1993	14	1680			4	500	0	0
1994	19	2660			7	657	1	75
1995	18	1944			1	123		
1996	16	1443			1	83		
1997	12	1066			2	191		
1998	12	953			3	518		
1999	4	296	1		2	307		
	150	16204	2	170	28	3339	4	166

Orkesteri	Hinta mk	osallistujat
7.1. Poikamiehet	2100,00	131
28.1. Eetvartti (naistentanssit)	2500,00	90
18.2. Rosette & Riitta Karhu (ohjelmatoimisto)	2400,00	95
11.3. Hurmio	2300,00	92
1.4. Taimo Löf	2200,00	88
22.4. Teuvo Kääntä & Hannele	2100,00	98
13.5. Pallas	2100,00	134
3.6. Heikki Kankaan yhtye & Pentti-Juhani	2000,00	84
24.6. Pekka Juntusen yhtye & Aulis Tapaninen	2500,00	181
15.7. Hurmio	2300,00	134
5.8. Junnun kopla	2300,00	102
19.8. Pekka Juntusen yhtye & Aulis Tapaninen	2200,00	209
16.9. Eetvartti	2500,00	106
7.10. Pallas	2100,00	93
28.10. Seijarit	2200,00	115
18.11. Poikamiehet	2300,00	104
9.12. Teuvo Kääntä & Hannele	2100,00	106
30.12. Hurmio	2500,00	72